

YHTEISÖREPORTTERIKOULUTUKSEN PEDAGOGINEN KÄSIKIRJOITUS

Johanna Hirvonen
Erikoissosiaalityöntekijän koulutus
Rakenteellisen sosiaalityön erikoisala
Jyväskylän yliopisto
Kevät 2023

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen tiedekunta	Laitos Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Tekijä Johanna Hirvonen	
Työn nimi Yhteisöreportterikoulutuksen pedagoginen käsikirjoitus	
Oppiaine Rakenteellisen sosiaalityön erikoistumisopinnot	Työn tyyppi Sosiaalityön erikoistumisopinnot, lopputyö
Aika Toukokuu 2023	Sivumäärä 38 + liitteet
<p>Tiivistelmä</p> <p>Rakenteellisen sosiaalityön erikoistumisopintojen lopputyön kehittämistehtävänä oli laatia yhteisöreportterikoulutuksen pedagoginen käsikirjoitus. Yhteisöreportterikoulutuksella vastataan tarpeeseen vahvistaa sosiaalialan ammattilaisten rakenteellisen sosiaalityön menetelmäosaamista. Yhteisöreportteritoiminta on yksi rakenteellisen sosiaalityön menetelmä, jossa lähtökohtana on ihmisten ja yhteisöjen tuottamat tarinat elämästään, tarinoiden näkyväksi tekeminen ja yhteiskunnallinen vaikuttaminen tarinoiden avulla.</p> <p>Yhteisöreportterikoulutuksen pedagoginen käsikirjoitus laadittiin tuotekehitysprosessin vaiheita mukaillen. Käsikirjoituksen laatimista tuki olemassa oleva kirjallisuus yhteisöreportteritoiminnasta, erilaiset pedagogisen käsikirjoituksen mallit ja käytännön esimerkit sekä menetelmäkirjallisuus tuotekehitysprosessista. Lisäksi kehittämistyötä tuki sähköisenä kyselynä toteutettu palautekysely pedagogisen käsikirjoituksen luonnoksesta.</p> <p>Kehittämistehtävän tuotoksena valmistui pedagoginen käsikirjoitus, jonka pohjalta voidaan toteuttaa 5 opintopisteen laajuinen yhteisöreportterikoulutus. Koulutus voi sisältyä esimerkiksi sosiaalialan korkea-asteen opintojen vapaasti valittaviin opintoihin. Käsikirjoitus sisältää kokonaisuuden yhteisöreportterikoulutuksen toteutuksen pohjaksi: opintojakson pedagogiset lähtökohdat, osaamistavoitteet, käytännön etenemisen arvioinnin sekä oppimistehtävien ja opiskelumateriaalin kuvauksen.</p> <p>Toteutuessaan yhteisöreportterikoulutus vahvistaa osaltaan sosiaalialan työntekijöiden rakenteellisen sosiaalityön menetelmäosaamista ja tarjoaa menetelmän hyvinvointitiedon tuottamiseen, näkyväksi tekemiseen ja tiedolla vaikuttamiseen.</p>	
Asiasanat Rakenteellinen sosiaalityö, yhteisöreportteritoiminta, pedagoginen käsikirjoitus, tarinallisuus	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 KÄSITE- JA TIETOPERUSTA	7
2.1 Yhteisöreportteritoiminta tarinallisuuteen pohjautuvana menetelmänä	7
2.2 Yhteisöreportteritoiminnan monitieteinen perusta	9
2.3 Pedagoginen käsikirjoitus	14
3 LOPPUTYÖN YHTEYS RAKENTEELLISEEN SOSIAALITYÖHÖN	17
4 KEHITTÄMISTEHTÄVÄ	18
5 AINEISTO JA MENETELMÄT	19
6 KEHITTÄMISPROSESSIN ETENEMINEN	20
6.1 Kehittämistarpeen määrittelystä ideointiin	21
6.2 Esiselvitys yhteisöreportteritoiminnasta	22
6.3 Pedagogisen käsikirjoituksen kokoaminen.....	23
6.4 Palautteen kerääminen ja käsikirjoituksen viimeistely	23
7 PEDAGOGINEN KÄSIKIRJOITUS KEHITTÄMISPROSESSIN TUOTOKSENA.....	25
7.1 Opintojakson pedagogiset lähtökohdat.....	25
7.2 Opintojakson osaamistavoitteet ja oppimisympäristöt.....	27
7.3 Opiskelun vaiheet opintojaksolla	28
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	29
LÄHTEET.....	33
LIITTEET	39

KUVIOT

Kuvio 1. Yhteisöreportteritoiminta: avainkäsitteet ja yhteys rakenteelliseen sosiaalityöhön

Kuvio 2. Ajattelun tasot Bloomin taksonomian mukaan

Kuvio 3. Yhteisöreportterikoulutuksen pedagogisen käsikirjoituksen laatimisen vaiheet tuotekehitysprosessia mukailleen

TAULUKOT

Taulukko 1. Yhteenveto pedagogisesta käsikirjoituksesta saadusta palautteesta

LIITTEET

Liite 1. Pedagogisen käsikirjoituksen palautekysely

Liite 2. Pedagoginen käsikirjoitus

1 JOHDANTO

Hyvinvointitieto ja hyvinvointitiedolla vaikuttaminen on osa rakenteellista sosiaalityötä. Tiedon muodostuksessa tavoitteena on ymmärrys asiakkaiden elämäntilanteista. Ymmärrys syntyy yhdistelemällä erilaisia hyvinvointitiedon lähteitä ja tiedon tuottamisen käytäntöjä. Asiakkaiden itse tuottama tieto ja osallistuminen monitoimijaiseen tiedontuotantoon on kiinteä osa rakenteellisen sosiaalityön tiedon tuottamisen käytäntöjä.

Tässä rakenteellisen sosiaalityön erikoistumiskoulutuksen lopputyössä tavoitteena on hyvinvointitiedon näkyväksi tekeminen ja tiedolla vaikuttaminen vahvistamalla rakenteellisen sosiaalityön kannalta merkityksellisen tiedon tuottamisen, tiedon näkyväksi tekemisen ja tiedolla vaikuttamisen osaamista koulutuksen avulla. Kehittämistehtävänä on tuottaa 5 opintopisteen laajuisen yhteisöreportterikoulutuksen pedagoginen käsikirjoitus.

Kehittämistyö kytkeytyy Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun (Xamk) sosionomikoulutukseen, jossa työskentelen yliopettajana. Lisäksi kehittämistehtävän muotoutumiseen on vaikuttanut Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen (ISO) toiminta-alueella vuosina 2020–2022 toteutettu rakenteellisen sosiaalityön kehittämishanke, SOSRAKE-osaamisverkosto-hanke, jossa työskentelin projektiasiantuntijana.

SOSRAKE-osaamisverkosto-hankkeessa toteutettiin keväällä 2022 rakenteellisen sosiaalityön perusteista 5 opintopisteen laajuinen koulutuspilotti, jonka suoritti 35 opiskelijaa (Piirainen & Hirvonen 2021; Xamk 2023). Koulutuspilotin opiskelijat olivat aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijöitä ja -ohjaajia sekä sosionomi (AMK) -opiskelijoita. Osallistuin hankkeessa työskennellessäni koulutuspilotin suunnitteluun yhdessä muiden hanketoimijoiden kanssa.

Nyt lopputyönä laadittu yhteisöreportterikoulutuksen pedagoginen käsikirjoitus syntyi tarpeesta laajentaa rakenteellisen sosiaalityön koulutusta. Pedagogisen käsikirjoituksen pohjalta toteuttava yhteisöreportterikoulutus on yksi keino

vahvistaa sosiaalialan tulevien ammattilaisten, erityisesti sosiaalialan ammattikorkeakouluopiskelijoiden, rakenteellisen sosiaalityön menetelmäosaamista.

Keskeisenä kehittämismotivaationa lopputyön aihepiirin valinnalle on asiakkaiden itse tuottaman tiedon ja heidän osallistujaroolinsa vahvistaminen. Asiakkaiden ja heidän tuottaman hyvinvointitiedon paikka monitoimijaisen rakenteellisen sosiaalityön toimijaverkostoissa on tunnustettu ja tunnustettu (Kivipelto 2022).

Toisaalta palvelujärjestelmän tuottaman ja rajaaman, mitattavassa muodossa olevan tai sellaiseksi helposti muunnettavan tiedon (esimerkiksi asiakastietojärjestelmien tieto, kyselyt, mittarit) sekä suljetun asiantuntijatiedon painoarvo hyvinvointipalveluiden ohjauksessa on kiistämätön (Kainulainen ym. 2016, 105–106).

Tässä muodoltaan tieteellis-käytännöllisessä lopputyössä haetaan vahvistusta rakenteellisen sosiaalityön käytännöille refleктоivana ja uudistavana tieto- ja inklusiotyönä, jossa lähtökohtina ovat dialogisuus, asiakkaiden osallisuus ja tietoisuutta vahvistava toiminta asiakkaiden arkea koskevan tiedon tuottamisessa sekä yhteinen tiedolla vaikuttaminen (Kivipelto 2022, 19).

Lopputyön käytännöllisenä motivaationa on vahvistaa sosionomi (AMK) -opiskelijoiden osaamista hyvinvointitiedon välittäjänä ottaen huomioon sosionomin rooli toimia usein lähityöntekijänä asiakkaiden arjessa. Sosionomi työskentelee erilaisten ryhmien ja yhteisöjen parissa, kuten asumispalveluiden asukasyhteisöissä, erilaisten päivä- ja työtoimintaan osallistuvien ryhmien parissa tai vaikkapa perhetyössä vertaisryhmien ohjaustehtävissä. Työnkuvansa vuoksi sosionomilla on luontevat lähtökohdat tehdä yhdessä asiakkaiden kanssa heidän tarinoitaan näkyväksi ja toteuttaa yhteisöreportteritoimintaa sekä tietotyönä että osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistavan inklusiotyön menetelmänä/käytäntönä.

Lopputyön tietoperusta on monitieteinen ja rakentuu sekä sosiaalityön ja sosiaalityöiden kirjallisuutta että viestinnän ja journalistiikan alueelta tuotettua tutkimuskirjallisuutta hyödyntäen. Kehittämistyön tuotoksena syntynyt pedagoginen käsikirjoitus on puolestaan edellyttänyt pedagogisen suunnittelun ja

opetuksen tuntemusta, joten opetuksen suunnittelua tukevaa pedagogiikan alueen kirjallisuutta on hyödynnetty osana työn tietoperustaa.

Kehittämisen prosessi tukeutui väljästi tuotekehitysohjelmien vaiheisiin.

Tiedonkeruun menetelmiä kehittämistyön eri vaiheissa olivat aihepiiriä käsittelevän olemassa olevan kirjallisuuden kokoaminen ja hyödyntäminen sekä sähköisellä kyselylomakkeella toteutettu pedagogisen käsikirjoituksen palautekysely.

Käsikirjoituksen rakenteen hahmottelussa hyödynnettiin vapaasti verkosta saatavia pedagogisen suunnittelun ja käsikirjoituksen malleja ja lomakepohjia.

2 KÄSITE- JA TIETOPERUSTA

Työn käsite- ja tietoperusta rakentuu monitieteisesti yhteisöreportteritoiminnan sekä siihen liittyen tarinallisuuden tarkastelusta sosiaalityön viitekehityksessä. Toisena pääjuonteena työn tietoperustassa on pedagoginen ymmärrys siitä, miten yhteisöreportteritoimintaa voidaan koulutuksen avulla vahvistaa. Tämän ymmärryksen tueksi tietoperustassa esitellään pedagoginen käsikirjoitus koulutuksen suunnittelun välineenä.

2.1 Yhteisöreportteritoiminta tarinallisuuden pohjautuvana menetelmänä

Yhteisöreportteritoiminta (community reporting) tulee ymmärretyksi tarinallisuuden avulla. tarinat ovat kertojalle väline sanoittaa omaa käsitystä itsestä ja suhteesta ympäristöön. Yhteisöreportteritoiminta voidaan tiivistää työmenetelmäksi, jossa yhdistyvät tietyn yhteisön jäsenten tuottamat elämäntarinat, tarinoiden näkyväksi tekeminen ja tiedolla vaikuttaminen. Menetelmää voidaan hyödyntää palvelujen kehittämisessä, käytännön (sosiaali)työssä tai poliittisen päätöksenteon tukena (Kirjavainen & Nieminen 2022, 102). Viestintäteknologian ja sosiaalisen median kehitys ja niiden myötä lisääntyneet mahdollisuudet viestiä

nopeasti suurille yleisöille on luonut uudenlaisia, jatkuvasti muotoutuvia kanavia kansalaisten omaa elämää kuvailevien tarinoiden ja kokemusten jakamiselle.

Taustaa yhteisöreportteritoiminnalle löytyy brittiläisestä People's Voice Media -toiminnasta, jossa kertoja tarinallistaa elämäänsä ja elämäkokemuksiaan (People's Voice Media 2020). Kertojan tuottama tieto dokumentoidaan digitaalisia välineitä hyödyntämällä. Tarina ja tarinan välittämä kokemuksellinen hyvinvointitieto ei ole kuitenkaan yhteisöreportteritoiminnan kaltaisen rakenteelliseen sosiaalityöhön lukeutuvan työskentelyn itsetarkoitus. Piirainen (2022) kehottaa rakenteellisessa sosiaalityössä kriittiseen itsetutkintaan ja muistuttaa, että toiminnassa *"olisi aina kuljetettava ajatusta siitä, miten keinot valjastetaan hyvinvoinnin edistämiseen yhteiseksi hyväksi."* Yhteisöreportteritoiminnan kohdalla tämä voi tarkoittaa hyvinvointitiedon näkyväksi tekemistä, jonka tavoitteena on tiedolla vaikuttaminen, yksilön tukeminen kehittämään uusia taitoja sekä kannustaminen ajattelemaan tarinansa kohdeyleisöä ja tarinan kautta tavoiteltavia vaikutuksia (Barrón Ruiz ym. 2012, 70).

Yhteisöjen kehittämisen näkökulmasta tarina antaa yksilölle välineen paikantaa itsensä omassa elämänpiirissään ja eri yhteisöissä (Emt. 69–70). Yhteisöllä viitaan ihmisten muodostumaan, jossa jaetaan yhdistäviä tekijöitä ja merkityksiä. Nämä jaetut, yhdistävät tekijät voivat liittyä fyysiseen asuin- tai elinympäristöön, sosiaaliseen vuorovaikutukseen, symbolisiin merkityksiin tai jaettuun kollektiiviseen identiteettiin (Roivainen 2014).

En yhteisöreportteritoiminnan yhteydessä tarkastele yhteisöä niinkään yhteisen historian ja kulttuurin jakaman paikallisyhteisön perinteen muodossa vaan ennemmin Lehtoseen (2011, 203) viitaten yhteisten intressien ja tavoitteiden synnyttämänä yhteenkuuluvuutena mediavälitteisessä yhteiskunnassa. Tällaisena yhteisesti jaettuna intressinä voi olla esimerkiksi sosiaalipalveluiden käyttäjien jakama kokemus palveluista ja tavoite saada muutosta elämään käyttämiensä palveluiden avulla.

Yhteisöreportteritoiminnasta suoraan kyseisellä käsitteellä tai englanninkielisellä käännoksellä community reporting löytyy niukasti tutkimustietoa. Toisaalta yhteisöreportteritoiminnan peruslähtökohta eli tarinallistaminen ja narratiivisuus ei

ole mitenkään uusi ja vieras lähtökohta kuntoutuksellisen, hoidollisen tai psykososiaalisen muutostyön interventioissa (Hecht & Miller-Day 2009; Leigh ym. 2020). On kuitenkin oleellista erottaa narratiivinen terapia (johon yhteisöreportteritoiminta ei pohjaudu) *”kriittisestä narratiivisuuteen perustuvasta interventiosta”* (ks. käsite Gubrium ym. 2019), jossa tehdään syrjään jääneiden ja haavoittuvassa asemassa elävien ihmisten, ryhmien ja yhteisöjen tarinat näkyväksi ja relevanteiksi, tarjotaan sosiaalista tukea ja vahvistetaan toimijoiden keskinäistä solidaarisuutta sekä pyritään kääntämään omaa hyvinvointia kuvaava vahingoittava ja lannistava puhe kannattelevaksi ja vahvistavaksi.

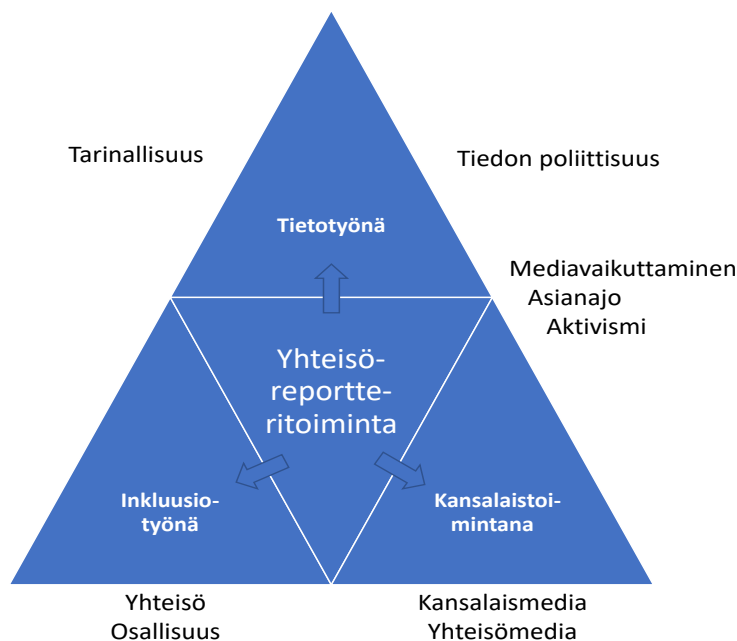
Yhteisöreporttaasien muodossa tuotetut tarinat voidaan nähdä yhdeksi näkökulmaksi sosiaalityön kannalta merkityksellisten ilmiöiden kuvaamisessa, jäsentämisessä ja ymmärtämisessä. Karjalainen ym. (2019, 78) näkevät ilmiölähtöisyyden tarjoavan mahdollisuuden tarkastella sosiaalityön kannalta merkityksellisiä ilmiöitä laaja-alaisesti ongelmalähtöisyyden sijaan. Karjalaisen ym. (2019, 78) mukaan sosiaalityön luonteeseen kuuluu kohdata ja tunnistaa jo varhaisessa vaiheessa ajalle tyypillisiä, paikallisia heikkoja signaaleja. Asiakkaiden tuottamista yhteisöreporttaaseista tunnistettavat heikot signaalit voivat näkyväksi tultuaan auttaa ennakoimaan tulossa olevia ilmiöitä sekä niihin kytkeytyviä eriarvoisuutta ylläpitäviä ja tuottavia rakenteita.

2.2 Yhteisöreportteritoiminnan monitieteinen perusta

Yhteisöreportteritoiminta muuttuu tutkimuksellisesti kiinnostavaksi ja rakenteellisen sosiaalityön kannalta perustelluksi tarkentavien kysymysten avulla, kuten, mitä yhteisöreportteritoiminnalla tavoitellaan, millaista hyvinvointitietoa toiminta tuottaa ja mikä kytkee toiminnan sosiaalityöhön.

Vastaaminen näihin kysymyksiin auttaa avainkäsitteiden määrittelyssä osoittaen samalla käsitteen monitieteisyyden. Yhteisöreportteritoiminta voidaan sijoittaa alueelle, jossa viestintätieteellinen ja journalistinen tarkastelu yhdistyvät sosiaalitieteelliseen lähestymistapaan. Raportointi (reporting) viestintätieteiden ja

journalismin viitekehyksessä viittaa tiedon keräämiseen jostakin siihen saakka tuntemattomasta sosiaalisen elämän ilmiöstä tai piirteestä (McNair 2006, 35; Nyirubugara 2014, 32). Määritelmä on myös sosiaalitieteen näkökulmasta relevantti. Tumber ja Prentoulis (2006, 62) ovatkin todenneet journalismin ja sosiaalitieteen jakavan yhteisen tavoitteen sosiaalisen todellisuuden havainnoinnista, raportoinnista ja analysoinnista. Näiden lähestymistapojen yhdistely on luonut käsiteellisen perustan yhteisöreportteritoiminnan tarkastelulle tässä lopputyössä rakenteellisen sosiaalityön menetelmänä (kuvio 1).

KUVIO 1 Yhteisöreportteritoiminta: avainkäsitteet ja yhteys rakenteelliseen sosiaalityöhön.

Yhteisöreportteritoiminta kansalaistoimintana ja siihen liittyvänä julkisuustyönä eli tiedon näkyväksi tekemisenä on esimerkki kansalais- tai yhteisömediasta ja median mahdollistamasta vaikuttamisesta. Journalismin tutkimuksessa

yhteisöreportteritoiminnassa on piirteitä kansalaisjournalismista¹ ja siihen läheisesti liittyvistä kansalaisten ja yhteisöjen osallistumista korostavista journalismin muodoista. Kansalaisjournalismia tai siihen läheisesti liittyviä journalismiin viittavia käsitteitä en tässä, sosiaalityön alueelle tehtävässä lopputyössä kuitenkaan käytä toimintaa kuvaavina käsitteinä. Tämä siksi, että termi kansalaisjournalismi viittaa journalismiin sisältäen kysymyksen toiminnan journalistisista standardeista ja periaatteista (Barrón Ruiz ym. 2012, 69).

Yhteisöreportteritoiminnassa lähtökohtina ovat journalismin perustehtävän – uutisoinnin ja siihen kytkeytyvän raportoinnin, sijaan tarinallisuus, tarinat tietotyön aineistoina sekä toimintaan ja aktiiviseen kansalaisuuteen motivoiminen ja yhteenkuuluvuuden vahvistaminen (Emt.).

Afrikkalaisissa yhteisöissä yhteisöreportteritoimintaan kouluttaneen ja aihepiiriä tutkineen Nyirubugaran (2014) mukaan keskeiset yhteisöreportteritoimintaa määrittävät tekijät ovat sosiaalinen läheisyys reportterin ja yhteisön jäsenten välillä, eri näkökulmien esiin nostaminen tarinoiden yhteydessä sekä yhteisöreportterin kriittinen välimatka ja riippumattomuus suhteessa raportoimiinsa tarinoihin. Sosiaalisella läheisyydellä Nyiurubugara tarkoittaa yhteisesti tunnettuja uskomuksia, maailmankuvaa ja ideologiaa, joiden pohjalta rakentuu luottamus raportoijan ja yhteisön jäsenten välillä.

Yhteisön jäsenille tuntematon raportoija, joka jättää huomiotta yhteisössä vaikuttavia arvoja, intressejä ja perinteitä tai yhteisön jäsenten kokemus raportoinnista tai raportoinnissa sovellettavasta teknologiasta itselle vieraana ja outona voi Nyiurubugaran (2014, 35) mukaan häiritä kertojan kokemuksen kääntämistä ajatuksista dokumentoitavaksi kerronnaksi. Perusteluina tälle dissonanssille Nyiurubugara on käyttänyt muun muassa Vygotskyn kielellisen ajattelun teoretisointia, jossa sanat heijastelevat kertojansa tietoisuutta ja sosiaalista maailmaa,

¹ Kansalaisten ja paikallistason toimijoiden ja yhteisöjen osallistumista yhteistyössä journalismin ammattilaisten kanssa tai paikallisten, ei-ammattilaisten omien julkaisukanavien muodossa toteutuvaan paikallisen tiedon tuottamiseen kuvataan useilla käsitteillä, joista esimerkkeinä kansalaisjournalismi (citizen journalism), osallistuva journalismi (participatory journalism) tai hyperlokaalinen journalismi (hyperlocal journalism) (ks. Jangdal 2019).

ja jossa ajatusten kääntäminen sanoiksi ja puheeksi mallintaa myös sosiaalista elämää (Vygotskyn kuvailema sisäinen puhe puheena itselle erotuksena ulkoisesta puheesta muille, ks. Miller 2011; Kaján 2013, 67).

Sosiaalityön käytännöissä yhteisöreportteritoiminta näyttäytyy esimerkkinä digitaalisissa ympäristöissä tehtävästä ja digitaalisuutta hyödyntävästä yhteisöjen parissa tehtävästä työstä. Kyse ei ole ainoastaan digitaalisessa muodossa tuotettavasta ja jaettavasta tiedosta, vaan myös työmenetelmästä, jossa digitaalisuus on asiakkaan ja työntekijän vuorovaikutuksessa läsnä videoitujen tai äänitettyjen elämäntarinoiden muodossa.

Esimerkkejä digitaalisten elämäntarinoiden tai digitarinoiden (digital storytelling, DST) toteuttamisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käyttäjien parissa löytyy muun muassa Iso-Britanniasta, jossa maan yliopistoja, yleisradioyhtiö ja sosiaali- ja terveydenhuollon tutkimuksen ja kehittämisen instituutti tuottivat lyhytfilmejä ja digitarinoita nuoruudesta, mielenterveyden ongelmiin liittyvistä kokemuksista sekä hoivapalveluista (Watling & Rogers 2012, 94–95). Britanniasta löytyy myös esimerkki sosiaalisesta yrityksestä, jonka toiminnan tarkoituksena on tarinoiden muodossa tehdä näkyväksi ja kuuluvaksi palvelujen käyttäjien hoivapalvelukokemuksia (Emt. 95).

Niin ikään Britanniassa on toteutettu tapaustutkimus, jossa nuoret omiin kokemuksiinsa peilaten käsittelivät itsensä vahingoittamista. Aiheesta tuotettiin No Harm Done -lyhytfilmejä, joiden tarkoitus oli tehdä näkyväksi nuorten, heidän vanhempiensa sekä opettajien kokemuksia aiheesta (Bush 2016). Puertoricolaisten latinonuorten keskuudessa toteutettiin puolestaan interventiotutkimus, jossa tutkittiin workshop-työskentelyn aikana tuotettujen omaa elämää käsittelevien digitarinoiden vaikutuksia itse arvioituun psyykkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin. Tutkimuksen mukaan nuoret raportoivat sosiaalisen kanssakäymisensä lisääntyneen kolmen kuukauden seurantajaksolla sekä optimismin ja tulevaisuuden uskon vahvistuneen välittömästi työskentelyn jälkeen (DiFulvio ym. 2016).

Aikaisemmissa tutkimuksissa on saatu alustavaa näyttöä tarinoiden hyödyistä muun muassa vahvistuneen itseluottamuksen ja minäpystyvyyden, sosiaalisen tuen

lisääntymisen ja depressiivisten oireiden vähenemisen muodossa (Sharf & Vanderford 2003; Gortner ym. 2006; Bosticco & Thompson 2008). Brittiläisessä yhteisöreportterien haastattelututkimuksessa tuotiin lisäksi esiin yhteisöreportteritoiminnan yksilön itseilmaisua laajempi yhteisöllinen ulottuvuus, jossa korostuvat kollektiivinen näkyväksi tekeminen ja kuulluksi tuleminen (Dickens ym. 2015). Dickensin ym. huomio on merkityksellinen tarkasteltaessa yhteisöreportteritoimintaa tietotyönä.

Useissa aihetta käsittelevissä tutkimuksissa journalistiset tavoitteet näyttävät yhdistyvän sosiaalisiin ja yhteisöllisiin tavoitteisiin, kuten asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien lisäämiseen korkean rikollisuuden, väkivallan tai köyhyyden leimaamilla asuinalueilla (ks. esim. Patil 2014; Pain 2017; Wenzel ym. 2017). Tämä korostaa aihepiirin monitieteistä tietoperustaa.

Suomalaisessa sosiaalityössä ja sen tutkimuksessa yhteisöreportteritoiminnan käsitteellä löytyy niukasti käytännön kuvauksia, saati tutkimustietoa. Euroopan Unionin Horisontti 2020 tutkimus- ja innovaatio-ohjelman rahoittamassa Co-creation of Service Innovation in Europe (CoSIE2020) -hankkeessa kehitettiin nuorten osallisuutta edistäviä työskentelytapoja Kuntaliiton ja Turun ammattikorkeakoulun yhteistyönä (Kuntaliitto 2018). Yhtenä työmuotona kehittämistyössä oli yhteisöreportteritoiminta, jossa Turun ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijat ja turkulaiset nuoret toteuttivat nuorille itselleen tärkeitä asioita ja palvelutarpeita käsitteleviä videoita (Emt.).

Yhteisöreportteritoiminnan suppean määritelmän sijaan tarkastelun laajentaminen sosiaalityön asiakkaiden tuottamaan puheeseen ja elämäntarinoihin auttaa pääsemään lähemmäs yhteisöreportteritoiminnankin kannalta relevantteja ilmiöitä, käytäntöjä ja tutkimusasetelmia. Yhtenä tällaisena yhteisöreportteritoimintaa lähelle tulevana käytäntönä tai menetelmänä voidaan pitää sosiaalista raportointia, jossa asiakas on osallisena hyvinvointitiedon tuottamisessa (ks. esim. Hussi 2005).

Esimerkiksi Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksessa on vuosien ajan kehitetty sosiaalista raportointia, jonka avulla on nostettu esiin asiakkaiden hyvinvointiin ja palvelujen tarpeeseen liittyviä ilmiöitä (Lyly 2016). Helsingin

kaupungin matalan kynnyksen palveluissa on kehitetty asiakkaiden osallisuutta sosiaalisessa raportoinnissa luomalla malli palveluiden käyttäjien, työntekijöiden sekä palvelun johdon yhdessä tuottamalle sosiaaliselle raportille (Pascale 2020).

Asiakkaiden ja työntekijöiden yhteiseen tiedontuotantoon pohjautuvan sosiaalisen raportoinnin ohella erilaisilla asiakkaan osallisuutta lisäävillä tiedonkeruumenetelmillä, kuten asiakasraadeilla ja kehittäjäasiakasryhmillä (ks. Kuntsi & Paavolainen 2019) tavoitellaan yhteisöreportteritoiminnan tapaan asiakkaiden äänen kuuluviin saamista palveluiden kehittämisessä. Tällaisia asiakkaan osallisuuteen pohjautuvia tiedon tuottamisen käytäntöjä voi pitää esimerkkeinä yhteisöreportteritoimintaa lähelle tulevista käytännöistä suomalaisessa sosiaalityössä ja sosiaalipalveluiden kehittämisessä.

2.3 Pedagoginen käsikirjoitus

Pedagogisella käsikirjoituksella tarkoitetaan opettajan opetuksen suunnittelun tukena ja toteutuksen pohjana toimivaa jäsenystä opetettavan kokonaisuuden opetus- ja opiskelutapahtumista *"dynaamisesti etenevänä oppimisen prosessina opiskelijan näkökulmasta"* (Huotari ym. 2006, 5). Pedagogisen käsikirjoituksen lähtökohdaksi on opiskelijan oppimistavoitteista käsin laadittu pedagoginen kokonaisuus, jonka avulla opintokokonaisuutta suunnitteleva opettaja jäsentää opiskelijan oppimista vaiheittain etenevänä tapahtumasarjana. Opettajan tulee osaamistavoitteiden pohjalta johtaa opintokokonaisuuden pedagogiset lähtökohdat ja perusteet ja opiskeltavat sisällöt, kuvata opetuksen ja ohjauksen menetelmät ja niitä tukevat (verkko)työkalut sekä tehdä näkyväksi opiskelijan toiminta, ajankäyttö ja oppimisen arviointikäytännöt opiskelun eri vaiheissa (Jussila & Kupila 2012).

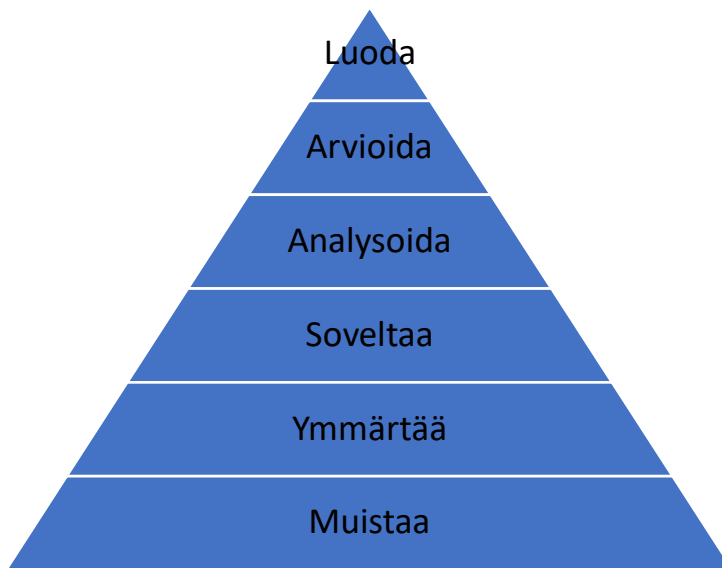
Opetuksen pedagogiset lähtökohdat tai pedagogiset mallit rakentavat kokonaisjäsennyksen tulevan opetuksen ja oppimisen toteutuksesta ja etenemisestä sekä näkemyksen siitä, miten opiskelija vahvistaa osaamistaan opintojakson tavoitteiden mukaisesti (Alaniska ym., n.d.). Opintojaksolla opiskelu voi perustua esimerkiksi työelämän tai muun *"tosielämän"* tilanteiden käsittelyyn sekä

käytännön ja teorian välisen vuoropuhelun pohjalta rakentuvaan oppimiseen, jolloin kyseeseen voi tulla esimerkiksi case-oppimisen, ongelmalähtöisen (problem-based learning, PBL) oppimisen tai integratiivisen pedagogiikan mallit.

Simulaatiopedagogiikassa tosielämän tilanteita voidaan jäljitellä niin pitkälle, että koko oppimisympäristö ja -tilanne rakennetaan mahdollisimman pitkälle tosielämän tilannetta kuvaavaksi. (Emt.)

Opiskelussa voidaan painottaa yhteisöllistä ja tiimissä oppimista, opiskelijan omien kokemusten ja niiden reflektoinnin pohjalta tapahtuvaa uuden oppimista, oppijan ja asiantuntijan vuorovaikutuksessa tapahtuvaa oppimista (oppipoikamalli), tutkivaa ja käänteistä oppimista sekä erilaisia erityisesti verkko-oppimisympäristön huomioivia oppimisen tapoja ja jäsenyksiä, kuten yhteisöllistä oppimista painottava DIANA-malli (Dialogical Authentic Netlearning Activity) (Emt.)

Oppimistavoitteiden laatimista voidaan tukea teoreettisella jäsenyksellä oppimisen ja ajattelun tasoista. Tästä tunnettu esimerkki on Bloomin taksonomia (Kuvio 2), jossa ajattelu (kognitio) ja sen mahdollistama oppiminen voi edetä vaiheittain muistamisesta ja mieleen palauttamisesta aina uuden tiedon tuottamiseen jo opittua yhdistelemällä. Väliin jää ymmärryksen taso, jossa oppija kykenee tekemään vertailuja, päättelemään, tulkitsemaan, antamaan esimerkkejä sekä tekemään yhteenvetoja ja luokitteluja. Kyky soveltaa tietoa uudella tavalla ja uudessa ympäristössä, analyysi sekä arviointi kykynä tehdä johtopäätöksiä tiettyjen kriteereiden pohjalta ja tarkastella kriittisesti opiskelemaansa ilmiötä ovat taksonomian seuraavat tasot. (Krathwohl 2002.) Kokonaisuudessaan Bloomin malliin sisältyy vaiheistuksen hyvinkin hienojakoinen avaaminen. Tämän kehittämistehtävän yhteydessä pedagogisen käsikirjoituksen osaamistavoitteita avataan Bloomin taksonomian päävaiheita tunnistaen.

KUVIO 2 Ajattelun tasot Bloomin taksonomian mukaan (Suomennettu lähteestä Krathwohl 2002).

Pedagogisten mallien lisäksi pedagogisessa käsikirjoituksessa kuvataan opiskelun eteneminen ja käytännön työskentely eri vaiheissaan. Saatavilla on useita erilaisia käytännön työkaluja pedagogisen käsikirjoituksen rakenteen jäsentämiseksi. Esimerkiksi Tampereen yliopiston ja Tampereen ammattikorkeakoulun TLC opettamisen ja oppimisen keskus on laatinut suunnittelupohjan opintojakson ja yksittäisen opetuskerran rakenteen suunnittelun tueksi (Teaching and Learning Centre 2021).

Jussila & Kupila (2012) ovat tuottaneet erilaisia työpohjia pedagogisen käsikirjoituksen jäsentämiseksi. Heidän jäsenyksessään keskeiset opetuksen ja oppimisen rakenteet muodostuvat osaamistavoitteiden ja sisältöjen määrittelystä, opiskelijan toiminnan kuvauksesta, ohjauksen ja palautteen sekä opetusmenetelmien kuvauksesta ja verkko-opetuksen työkaluista. Läpileikkaavina asiakokonaisuuksina suunnittelussa huomioidaan myös tietolähteet eli opetuksessa hyödynnettävä materiaali, arviointi, ajankäyttö ja työmäärä sekä opettajan että opiskelijan näkökulmasta (Jussila & Kupila 2012).

Myös erityisesti verkko-opintojen suunnittelun tueksi laadittuja ohjeistuksia ja mallipohjia löytyy useita (ks. esim. Huhtanen 2019; Gradia 2020; Marstio 2020). 24/7 Tasa-arvoinen oppiminen -hankkeessa on laadittu ja julkaistu työkirja verkkokoulutuksen suunnittelun tueksi (24/7 Tasa-arvoinen oppiminen -hanke, n.d.). Marstio (2020) on tuottamansa verkkokurssin aineiston pohjalta koostanut verkko-opintojen muotoilua tukevan käsikirjan. Haapanen (2020) on puolestaan kuvannut Service blueprint -työkalun soveltamista palvelumuotoilun verkko-opintojakson pedagogisen käsikirjoituksen tukena.

3 LOPPUTYÖN YHTEYS RAKENTEELLISEEN SOSIAALITYÖHÖN

Rakenteellisen sosiaalityön viitekehyksessä jäsenmän yhteisöreportteritoimintaa Pohjolan (2011) jäsenyykseen perustuen tieto- ja inklusiotyönä (kuvio 1). Inklusiotyön näkökulmasta yhteisöreportteritoimintaa tulkitaan yhteisöihin suuntautuvana ja osallisuutta tukevana kansalaistoiminnan ja -osallistumisen muotona. Yhteisöreportteritoiminta ei kuitenkaan tavoittele vain yhteisöjen elämää, palvelukokemuksia tai palvelujärjestelmän epäkohtia koskevan tiedon esiin tuomista ja välittämistä päätöksentekoon ja hallintoon. Inklusiotyönä ymmärrettynä yhteisöreportteritoiminta on myös (sosiaalityön) keino tukea yhteisöjä löytämään itse ratkaisuja kohtaamiinsa epäkohtiin (Nyirubugara 2014, 66).

Rakenteellisessa sosiaalityössä tiedon välittäminen on osa tietotyötä (Pohjola 2011). Hyvinvointitiedon tuottamisen ohella olennaista on tiedon näkyväksi tekeminen. Tietotyön näkökulmasta yhteisöreportteritoiminta on ennen kaikkea kanava ihmisten omasta elämästä kertoville tarinoille. Tarinoiden tarkoitus on toisaalta vahvistaa kertojan omaa toimijuutta toisaalta tehdä autenttisia elämäntarinoita ja kokemuksia näkyväksi, auttaa ihmistä ja yhteisöjä saamaan äänensä kuulluksi ja tukea myönteistä sosiaalista muutosta yksilön elämässä (ks. esim. Digital Curator Toolkit 2016).

Rakenteellisen sosiaalityön näkökulmasta kiinnostava, joskin tässä lopputyössä sivuutettava kysymys, on kysymys tarinoiden muodossa välittyvän tiedon poliittisuudesta: missä määrin tarinat osattomuudesta, huono-osaisuudesta tai syrjään jäämisestä ovat poliittisia? Operoihan rakenteellinen sosiaalityö sosiaalisten ongelmien rakenteellisten tekijöiden ympärillä, syrjiviä rakenteita muodostuu, ja ne pysyvät yllä myös vallitsevan yhteiskuntapolitiikan seurauksena.

4 KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

Lopputyön kehittämistehtävänä oli laatia pedagoginen käsikirjoitus 5 opintopisteen laajuisesta yhteisöreportterikoulutuksesta.

Tutkimukselliseen kehittämiseen liittyvä tieto on luonteeltaan käytännöllistä ja kehittämistyötä tukevaa tutkimuksellisten kysymysten kytkeytyessä kehittämisprosessin eri vaiheisiin (Toikko & Rantanen 2009, 113, 119).

Kehittämisprosessin eri vaiheissa käsikirjoituksen laatimista ohjasivat seuraavat kysymykset:

1. Esiselvitys- ja suunnitteluvaihe
 - Mitä ovat yhteisöreportteritoiminnan keskeiset sisällöt ja osaamisalueet?
2. Pedagogisen käsikirjoituksen laatiminen: toteutusvaihe
 - Mitkä ovat yhteisöreportteritoiminnan koulutuksen oppimistavoitteet, sisällöt, toteutusmuodot ja arviointikäytännöt?
3. Arviointivaihe
 - Miten tarkoituksenmukaisia koulutuksen oppimistavoitteet, sisällöt ja toteutustavat ovat?
 - Tukeeko toteutustapa asetettuja tavoitteita?
 - Kuinka yhteisöreportterikoulutuksen tavoitteita, sisältöjä, toteutusta ja opiskelumateriaalia tulee kehittää?

5 AINEISTO JA MENETELMÄT

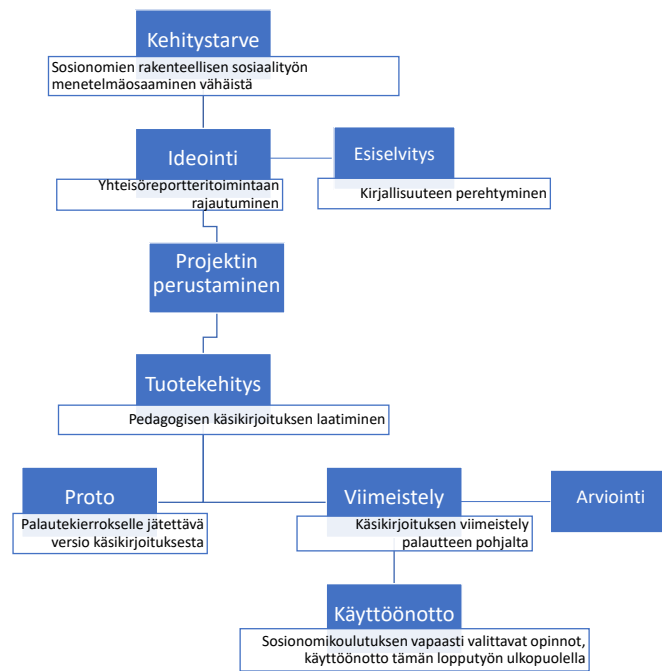
Pedagogisen käsikirjoituksen laatimisen viitekehystenä oli tuotekehitysprosessi. Tuotekehityksessä kyse on vaiheistetusta etenemisestä, jonka tuloksena syntyy uusi tai paranneltu tuote. Kehittelyn kohteena voi olla tuote (kuten tässä lopputyössä), palvelu, menetelmä tai toimintakonsepti (Windahl & Välimaa 2012, 9).

Tässä lopputyössä laadittu opintojakson pedagoginen käsikirjoitus valmistui tuotekehitysprosessin päävaiheita mukailleen (Kuvio 3). Kehittämisen vaiheet olivat

- kehitystarpeen tunnistaminen ja määrittely,
- kehittämistehtävän ideointi ja ideointia tukeva esiselvitys,
- kehittämistyön perustaminen ja tuotekehitys,
- käsikirjoituksen prototyypin laatiminen ja
- käsikirjoituksen viimeistely palautteen pohjalta

Yhteisöreportterikoulutuksen toteutus pedagogisen käsikirjoituksen pohjalta (käyttöönotto vaihe) jäi tämän lopputyön ulkopuolelle, jotta lopputyö vastasi sille asetettua laajuutta (10 op). Koulutuksen toteutus olisi laajentanut kokonaisuuden huomattavasti kymmentä opintopistettä suuritöisemmäksi, joten lopputyönä laadittu käsikirjoitus luo pohjaa koulutuksen toteuttamiselle lopputyön ulkopuolisella resurssilla.

Pedagogisen käsikirjoituksen laatimisessa hyödynnettiin olemassa olevia jäsenyksiä käsikirjoituksen etenemisestä ja rakenteesta (esim. Jussila & Kupila 2012; Alasalmi 2021; Rautiainen ym. 2021).

KUVIO 3 Yhteisöreportterikoulutuksen pedagogisen käsikirjoituksen laatimisen vaiheet tuotekehitysprosessia mukailleen. (Lähde: soveltaen Windahl & Välimaa 2012, 11)

Kehittämistyön aineistoina olivat

- 1) yhteisöreportteritoimintaa ja lähikäsitteitä käsittelevä tutkimus- ja muu kirjallisuus,
- 2) SOSRAKE-osaamisverkosto-hankkeen toteuttaman rakenteellisen sosiaalityön opintojakson suorittaneilta Xamkin sosionomi (AMK)-koulutuksen opiskelijoilta sähköisellä kyselyllä kerätty palaute pedagogisen käsikirjoituksen luonnoksesta,
- 3) SOSRAKE-osaamisverkosto-hankkeen hanketiimin jäseniltä sähköisellä kyselyllä kerätty palaute pedagogisen käsikirjoituksen luonnoksesta

6 KEHITTÄMISPROSESSIN ETENEMINEN

Kuvaan tässä luvussa pedagogisen käsikirjoituksen laatimisen vaiheet, jotka pohjautuivat tuotekehitysprosessin vaiheisiin. Tuotekehitysprosessin vaiheista voi

tunnistaa tietyt yleispätevät kehittämisen vaiheet tarpeen tunnistamisesta suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Pedagogisen käsikirjoituksen laatimisen vaiheissa sovellettiin Windahlin & Välimaan (2012) kuvaamaa tuotekehityksen toimintamallia. Windahlin & Välimaan (2012) tarkoituksena on ollut laatia selkeä, tuotekehitysprosessin etenemisen käytäntöjä vaiheistava malli tuotekehitysprojeekteissa toimiville.

6.1 Kehittämistarpeen määrittelystä ideointiin

Kehittämistarve yhteisöreportterikoulutuksen suunnittelulle ja toteutukselle nousi esiin Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen alueella vuosina 2020-2022 toteutetun rakenteellisen sosiaalityön kehittämishankkeen SOSRAKE-osaamisverkosto-hankkeen (Xamk 2023) kehittämistyön aikana. Hankkeessa kartoitettiin aikuissosiaalityön sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien rakenteellisen sosiaalityön osaamista. Lisäksi hanketyön eri vaiheissa kerättiin palautetta sosiaalityöntekijöiden ja -ohjaajien rakenteellisen sosiaalityön koulutustarpeista.

SOSRAKE-osaamisverkosto-hankkeessa toteutetussa osaamiskartoituksessa suurimpina rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamisen tarpeina nousivat esiin sosiaalityöntekijöiden ja -ohjaajien vaikuttamisosaamisen, sosiaalisen raportoinnin sekä asiakasta osallistavien tiedonkeruun menetelmien vahvistaminen. Vaikuttamisosaamiseen sisältyivät mediavaikuttaminen sekä alueellinen ja valtakunnallinen vaikuttaminen. (Hirvonen ym. 2021.) Yhteisöreportteritoiminta on menetelmä, josta voi tunnistaa kaikkia näitä osaamiskartoituksessa esiin nousseita osa-alueita; kyse on asiakkaiden, palvelujen käyttäjien ja yhteisöjen jäsenten osallistumiseen ja osallisuuteen pohjautuvasta vaikuttamistyöstä sekä sosiaalisten ilmiöiden ja ongelmien raportoinnista ja näkyväksi tekemisestä.

Perehdyimme SOSRAKE-osaamisverkostohankkeessa myös eri ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmien rakenteisiin ja sisältöihin siitä näkökulmasta, miten rakenteellinen sosiaalityö näkyy opetussuunnitelmissa.

Opetussuunnitelmien läpikäyminen osoitti, että rakenteellisen sosiaalityön keskeisiä osaamisalueita löytyy sosionomi (AMK)-koulutusten opetussuunnitelmien opintojaksoista ja osaamiskokonaisuuksista, joskaan ei systemaattisesti opintojaksoja rakenteellisen sosiaalityön käsitteellä jäsentäen (Emt. 68).

Peilasin SOSRAKE-osaamisverkosto -hankkeen aikana rakentuvaa tietoa opetustyöhöni Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun sosionomi (AMK)-koulutuksessa. Huomioni oli, että rakenteelliselle sosiaalityölle löytyy vaihtelevasti tiedollista pohjaa ammattikorkeakoulujen sosionomikoulutusten opetussuunnitelmista. Kehittämistarpeen tunnistin erityisesti rakenteellisen sosiaalityön viitekehyksessä tuotetun menetelmäosaamisen vahvistamiselle.

Yhteisöreportteritoiminnassa yhdistyvät arjen toimintaympäristöissä tapahtuva kohtaaminen, luottamuksellinen ja välitön vuorovaikutus ohjaajan ja yhteisön jäsenten välillä sekä tiedolla vaikuttaminen. Menetelmän kehittäminen sosionomien ja sosiaaliohjaajien työhön tulee perustelluksi, kun huomioidaan sosiaaliohjaajien ajoittain hyvinkin tiivis läsnäolo ja ohjaustyö ihmisten arjen toimintaympäristöissä.

6.2 Esiselvitys yhteisöreportteritoiminnasta

Yhteisöreportteritoiminnan koulutuksen jäsenyyttä keinoiksi vahvistaa sosionomiopiskelijoiden rakenteellisen sosiaalityön osaamista työskentelyn seuraava vaihe oli aiheeseen liittyvä esiselvitys. Windahlin & Välimaan (2021) mukaan esiselvitys on keino syventää aihepiirin ymmärrystä ennen tuotekehityksen aloittamista. Esiselvitysvaihe toteutui ennen kaikkea yhteisöreportterikoulutusta käsittelevän aikaisemman (tutkimus)kirjallisuuden avulla. Kirjallisuuden pohjalta rakentui sellainen ymmärrys yhteisöreportteritoiminnan teoreettisesta perustasta, toiminnan käytännöistä ja erilaisista sovellusympäristöistä, joka auttoi arvioimaan kehitettävän koulutuksen soveltuvuutta sosionomi (AMK)-opiskelijoille.

Esiselvitysvaiheessa tutustuin myös erilaisiin opetuksen toteutusta tukeviin pedagogisiin malleihin. Pohdin erilaisia toteutusvaihtoehtoja ja pedagogisen käsikirjoituksen laatimisen malleja päätyen monimuotototeutukseen, jossa

vuorottelevat lähiopetus ja pienryhmätyöskentely, itsenäinen opiskelu ja verkko-opiskelu.

6.3 Pedagogisen käsikirjoituksen kokoaminen

Pedagogisen käsikirjoituksen kokoaminen alkoi syksyllä 2022. Hain marraskuussa 2022 Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoululta kirjallisen tutkimusluvan.

Tutkimusluvan tarvitsin, koska tarkoituksenani oli kerätä ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoilta palaute käsikirjoitusluonnoksesta. Tutkimuslupa myönnettiin 18.11.2022.

Opetuksen suunnittelun tueksi on saatavilla lukuisia pedagogisen käsikirjoituksen jäsennyksiä, malleja ja mallipohjia. Malleissa on jäsennyseroja, mutta myös paljon samankaltaisuutta käsikirjoituksen pääsisällöistä. Eri vaihtoehtoihin tutustuttuani päädyin soveltamaan työskentelyni pohjana Jussilan & Kupilan (2012) esittelemää pedagogisen käsikirjoituksen jäsennyttä.

Olen luvussa 2.3 kuvannut pedagogisen käsikirjoituksen yleispiirteitä. Tämän tiedon pohjalta muotoutui käsikirjoituksen perusrakenne. Perehdyin lisäksi erilaisiin pedagogisiin malleihin yhteisöreportterikoulutuksen pohjana. Dokumentoin käsikirjoituksen Power Point -pohjalle. Käsikirjoituksen testiversio eli prototyyppi valmistui vuoden 2022 marraskuussa.

6.4 Palautteen kerääminen ja käsikirjoituksen viimeistely

Käsikirjoituksen testiversion valmistuttua keräsin käsikirjoitusluonnoksesta palautteen. Keräsin palautteen sekä SOSRAKE-osaamisverkosto-hankkeen hanketiimin jäseniltä että niiltä Xamkin sosionomi (AMK)-opiskelijoilta, jotka olivat keväällä 2022 suorittaneet SOSRAKE-osaamisverkosto-hankkeen toteuttaman rakenteellisen sosiaalityön koulutuspilotin. En siis kerännyt opiskelijapalautetta käsikirjoituksesta satunnaisella otannalla opiskelijoiden keskuudesta, vaan päätin

kohdentaa palautteenkeruun opiskelijoille, jotka olivat jo perehtyneet rakenteellisen sosiaalityön perusteisiin suorittamalla aiheesta opintoja. Tätä perustelen sillä, että kohdentamalla palautekyselyn rakenteelliseen sosiaalityöhön jo perehtyneille opiskelijoille vastaajilla on esiyymmärrystä yhteisöreportterikoulutuksen aihepiiristä.

Keräsin palautteen sähköisen kyselyn muodossa (liite 1). Toteutin kyselyn Webropol-kyselyohjelmalla. Kysely sisälsi neljä avokysymystä opintojakson tavoitteisiin, toteutukseen, vaiheistukseen, oppimistehtäviin ja pedagogisiin ratkaisuihin liittyvistä kehittämissuhteista ja huomioista.

Kysely lähetettiin 27.11.2023 sähköpostitse viidelle SOSRAKE-osaamisverkosto-hankkeen hanketiimin jäsenelle. Vastausaikaa oli 10.2.2023 saakka. Lisäksi kysely lähetettiin 10.2.2023 neljälle sosionomiopiskelijalle. Heidän osaltaan vastausaikaa oli 24.2.2023 saakka. Vastauksia palautui kaksi kappaletta. Vastausten pääsisältö on koottu taulukkoon 1. Kerätyn palautteen pohjalta käsikirjoitus viimeisteltiin maaliskuun 2023 aikana.

TAULUKKO 1 Yhteenvedo pedagogisesta käsikirjoituksesta saadusta palautteesta.

<p>Opintojakson tavoitteet</p> <p>"Osaat perustella yhteisöreportteritoiminnan sosiaalialan työkäytäntönä."</p> <p>➔ Tavoitteen konkretisoiminen ja täsmentäminen (tarkoitetaanko työorientaatiota, työmenetelmää, työvälinettä, työtappaa vai työkäytäntöä?)</p> <p>Konkretia näkyy tavoitteissa hyvin.</p> <p>Lisänä tavoitteisiin yhteisöreporttaasin viestintä eteenpäin?</p>	<p>Opintojakson toteutus ja vaiheistus</p> <p>Toteutus ja vaiheistus vaikuttaa toimivalta.</p> <p>Hyvä, että erilaiset oppijat on huomioitu ja on mahdollisuus vuorovaikutukseen ja itsenäiseen työskentelyyn.</p> <p>Opintojakson suorittaminen jatkossa myös kokonaan verkko-opintoina?</p> <p>Hieno nähdä käsikirjoituksessa tiedon muodostuminen ja hyödyntäminen aikaisemman tiedon päälle. Tärkeä taito jatkuvan oppimisen näkökulmasta.</p>
<p>Opintojakson oppimistehtävät</p> <p>Rakenteeltaan selkeitä. Tehtävänanto ymmärrettävä ja työmäärä vaikuttaa kohtuulliselta.</p> <p>Erilaiset oppijat: vaihtoehtoisten toteutustapojen huomiointi?</p> <p>Oppimistehtävien purku: Tehtäväksi pohtia kenelle reportaasin sisällöstä tulisi viestiä?</p> <p>Mahdollisuus valita reportaasin toteutusmuoto yhteisön kanssa –kirjallinen tuotos yhtenä vaihtoehtona?</p>	<p>Opintojakson pedagogiset ratkaisut</p> <p>Ei huomioitavaa</p> <p>Hyvä kokonaisuus</p>

7 PEDAGOGINEN KÄSIKIRJOITUS KEHITTÄMISPROSESSIN TUOTOKSENA

Kehittämistyön tuotoksena valmistui pedagoginen käsikirjoitus (liite 2), jonka pääsisällön kuvaan tässä luvussa. Käsikirjoitukseen on dokumentoitu opintojakson pedagogiset lähtökohdat, osaamistavoitteet sekä opintojakson käytännön toteutus aikataulutuksineen. Opetuksen kulku on kuvattu käsikirjoituksessa kahdella tasolla: kokonaiskäsikirjoituksena sekä opetustilannekohtaisena käsikirjoituksena.

Yhteisöreportterikoulutus on suunniteltu monimuotototeutukseksi, jolloin opetuksessa vuorottelevat lähiopetus, itsenäinen opiskelu ja verkko-opiskelu. Verkko-opiskelu on lähiopetusta tukevaa, mikä tässä yhteydessä tarkoittaa opiskelumateriaalin, tehtävien ja osittain ohjauksen jakamista verkkoalustalla.

Pedagogisessa käsikirjoituksessa ei nimetä ja kuvailla tiettyä verkkoalustaa, jolla opiskelijat ja opettaja toimivat. Käsikirjoituksessa ei myöskään rakenneta verkkoalustan infrastruktuuria ja kuvata erilaisia verkkoaktiviteetteja, joilla verkko-opiskelun osuus toteutuu. Tämä siksi, että opintojakson verkko-opiskelun osuus voi toteutua erilaisilla verkkoalustoilla. Pedagogisen käsikirjoituksen sisältämän kuvauksen pohjalta verkkoalustalla tapahtuva opiskeluosuus voidaan näin ollen räätälöidä käytössä olevan verkkoalustan pohjalta.

7.1 Opintojakson pedagogiset lähtökohdat

Opintojakson oppimisen keskeiset pedagogiset lähtökohdat löytyvät sosiokonstruktiivisesta sekä case- eli tapauskohtaisesta oppimisesta.

Sosiokonstruktiivisen oppimisen lähtökohtana on opiskelijan aktiivinen rooli aikaisemman ja uuden tiedon käsittelijänä ja yhdistelijänä. Tätä tiedon rakentumista tuetaan case-opiskelulla, jossa opiskelija tosielämän tilanteiden ja kuvausten pohjalta muodostaa ymmärrystä ihmisistä elämäntilanteissaan ja rakentaa myös toisten opiskelijoiden tuottamista tapauksista synteesiä eli kokonaisymmärrystä ilmiöiden yhdenmukaisuuksista, eroavaisuuksista ja ratkaisumalleista. Tapaukset

toteutuvat opintojaksolla opiskelijoiden dokumentoimien tarinoiden eli yhteisöreportaasien muodossa.

Oivaltavan oppimisen lähtökohdat toteutuvat opintojaksolla kannustamalla ja ohjaamalla opiskelijaa tarkastelemaan reportaaseja aktiivisesti, tarinoiden yhdenmukaisuuksia ja eroavaisuuksia etsien ja analysoiden sekä omia ennakkokäsityksiä ja oppimistavoitteita reflektoiden.

Opintojaksolle osallistuvien enimmäismäärä on 20 opiskelijaa, jotta ohjattu pienryhmätyöskentely on opettajan ohjausresurssin puitteissa toteutettavissa. Suurryhmäopetus ei mahdollistaisi sellaista yhteisöllistä ja dialogista oppimista, jota opintojaksolla tavoitellaan.

Käytännön toteutuksessa opintojakson alussa toteutuu käänteisen luokkahuoneen - työskentelymalli, jossa opiskelijat kokoontuvat ensimmäiseen lähiopetustapaamiseen itsenäisen aihepiiriin perehtymisen pohjalta. Opiskelija on ennen yhteistä opintojen aloitusta tutustunut yhteisöreportteritoiminnan perusteisiin opettajan verkkoalustalla jakaman materiaalin pohjalta.

Opintojakson eteneminen noudattelee Gilly Salmonin (Salmon n.d.) yhteisöllisen oppimisen viiden vaiheen mallia. Opintojen alussa (yhteisöllisen oppimisen ensimmäinen vaihe) keskeistä on opiskelijan motivoituminen ja orientoituminen tuleviin opintoihin. Ennakkotehtävän tarkoitus on tutustuttaa opiskelija yhteisöreportteritoiminnan perusteisiin. Opiskelijan motivaatiota ja orientoitumista tuetaan aiheeseen johdattelevalla herätteellä, joka voi olla yhteiskunnallista epäkohtaa käsittelevä uutinen ja uutisotsikko, valokuva tai lyhyt videokatkelma.

Salmonin mallissa toisena vaiheena on ryhmäytyminen ja opiskeluyhteisöön tutustuminen (Salmon n.d.). Opintojakson ensimmäiseen lähitapaamiseen sisältyy tutustuminen sekä pienryhmätyöskentelyn käynnistäminen. Tavoitteena on rakentaa ryhmäläisten välille luottamusta, joka tukee vertaisuuden vahvistumista. Opintojakson aikana vaihteittain työstettävään oppimistehtävään sisältyy palautteen ja tuen hakemista ja saamista pienryhmältä, joten opintojakson alussa on tärkeä tukea opiskelijoiden ryhmäytymistä.

Kolmantena vaiheena on Salmonin mallin mukaisesti tiedon vaihdon vaihe (Salmon n.d.). Tässä työskentelyn vaiheessa korostuu oppimistehtävän eli yhteisöreportaasin suunnittelu aihetta käsittelevän tiedon pohjalta ja lisätiedon hankkiminen kirjallisuutta hyödyntäen. Tiedon vaihtoa tukee oppimistehtävän ohjauksellinen tuki, joka toteutuu pienryhmätapaamisessa sekä opettajalta haettavan ohjauksen muodossa. Pienryhmätapaamisessa opiskelija esittelee oppimistehtävänsä suunnitelman ja saa tehtävälleen tukea ryhmän toisilta opiskelijoilta.

Neljännessä, tiedon rakentumisen vaiheessa, opiskelija toteuttaa valitsemassaan yhteisössä reportaasin, tutustuu toisten opiskelijoiden laatimiin reportaaseihin, analysoi kertynyttä tietoa (erot ja yhtäläisyydet reportaasien tarinoiden välillä) ja tekee niistä johtopäätöksiä. Tiedon rakentumista tuetaan ohjatun pienryhmätyöskentelyn muodossa. Ryhmässä esitellään valmistuneet reportaasit. Osaamistavoitteiden kannalta oleellista on, ettei opiskelu pääty valmiiden reportaasien esityksiin, vaan niiden pohjalta jäsennetään ryhmässä reportaasien sisältämiä tapauskuvauksia ja luodaan synteesiä rakentuneen tiedon pohjalta. Tässä vaiheessa oppimisessa ollaan Salmonin malliin viitaten tiedon soveltamisen ja uuden tiedon luomisen tasolla.

Oppimisen viidenneksi vaiheeksi Salmon on nimennyt kehittymisen (Salmon n.d.). Tämä vaihe mahdollistaa oman oppimisen reflektion sekä opitun soveltamisen. Reflektiota tuetaan itsearvioinnin, arviointikeskustelun sekä opintojakson loppupalautteen muodossa.

7.2 Opintojakson osaamistavoitteet ja oppimisympäristöt

Opintojakson osaamistavoitteissa toteutuu Bloomin taksonomiaan (Krathwohl 2002) viitaten perusymmärryksen muodostuminen opiskeltavasta ilmiöstä, soveltamisosaaminen sekä uuden luominen. Opintojakson osaamistavoitteet ovat:

- Osaat selittää yhteisöreportteritoiminnan teoreettisen taustan, tavoitteet ja lähtökohdat.
- Osaat perustella yhteisöreportteritoimintaa sosiaalialan työkäytönä.

- Osaat suunnitella ja toteuttaa yhteisöraporttaasin digitaalista dokumentointia hyödyntäen.
- Osaat tulkita ihmisten elämäntarinoita ja tehdä niistä sosiaalialan työn näkökulmasta perusteltuja johtopäätöksiä.
- Osaat viestiä sosiaalisista ilmiöistä ja sosiaalipalveluiden käyttäjien tilanteista.

Opiskelu toteutuu luokkahuoneessa luentojen ja pienryhmätyöskentelyn muodossa. Myös oppimistehtävien purku, yhteisöraporttaasin pohjalta yhteisesti tehtävä synteesi kertyneestä tiedosta sekä arviointikeskustelu toteutetaan kasvokkain lähioppimistilanteena luokkatilassa. Verkko-oppimisympäristössä toteutuu itsenäinen opiskelu alustalla olevien opiskelumateriaalien pohjalta. Opiskelijan työpaikka tai muu opiskelijan valitsema itselle tuttu yhteisö on oppimistehtävän eli yhteisöraporttaasin toteutusympäristönä.

7.3 Opiskelun vaiheet opintojaksolla

Opintojakso on rajattu yhdeksän viikon mittaiseksi. Opiskeluaika jakautuu kuuteen vaiheeseen:

- 1) Oppimisprosessin käynnistäminen ja alkuorientaatio
- 2) Teema 1: Yhteisöraportteritoiminnan lähtökohdat ja tavoitteet
- 3) Teema 2: Yhteisöraportteritoiminnan käytäntöjä ja eettiset perusteet
- 4) Yhteisöraportteritoiminnan suunnittelu ja toteutus
- 5) Tapauskuvausten jäsentäminen ja synteesi raportaasien pohjalta
- 6) Oppimisen arviointi ja yhteenveto

Opiskelijan työmäärä muodostuu ennakkotehtävän ja loppuarvioinnin laatimisesta itseopiskeluna, osallistumisesta lähiopetukseen ja pienryhmätyöskentelyyn, lähiopetuksen opiskelumateriaalien itseopiskelusta sekä oppimistehtävän (yhteisöraporttaasi) suunnittelusta ja toteutuksesta.

Pedagogisessa käsikirjoituksessa avataan jokaisen opiskeluvaiheen työskentely, oppimistehtävät, opiskelumateriaali ja vuorovaikutuksen tavat ryhmän opiskelijoiden ja opettajan välillä.

Jokaisen oppimistehtävän ohjeistus on rakenteeltaan yhdenmukainen ja sisältää tehtävän ohjeen, tehtävän tavoitteen, palautuksen takarajan, palautteen muodon ja arviointiasteikon. Ennakkotehtävä ja itsearviointi arvioidaan asteikolla hylätty–hyväksytty, yhteisöreportaasin arvosana määräytyy numeerisesti asteikolla 1–5. Yhteisöreportaasin perusteella määräytyy opintojakson numeerinen kokonaisarvosana.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Rakenteellisen sosiaalityön osaamisen vahvistamisessa koulutusorganisaatioilla on keskeinen koulutuksellinen tehtävä. Rakenteellinen sosiaalityö näkyy kuitenkin vaihtelevasti yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmissa. Ilmeinen kehittämistarve on rakenteellisen sosiaalityön menetelmäopetuksen vahvistamiselle. Kehittämistarpeeseen lähdettiin vastaamaan laatimalla tämän lopputyön tuotoksena yhteisöreportteritoiminnan koulutuksen pedagoginen käsikirjoitus.

Käsikirjoituksen pohjalta toteuttavan yhteisöreportterikoulutuksen tavoitteena on vahvistaa sosiaalialan työntekijöiden rakenteellisen sosiaalityön menetelmäosaamista. Koulutus tuottaa opiskelijalle perusymmärryksen yhteisöreportteritoiminnan tavoitteista ja lähtökohdista ja antaa välineitä perustella yhteisöreportteritoimintaa sosiaalialan työkäytäntönä.

Yhteisöreportaasien näkyväksi tekemät tarinat tarjoavat yhden, asiakkaan kokemusmaailmasta käsin muotoutuvan näkökulman kulloinkin tarkasteltavaan ilmiöön. Ilmiöpohjaisuutta voidaankin käyttää lähestymistapana jäsentää yhteisöreportteritoimintaa rakenteellisen sosiaalityön menetelmänä. Jokiranta (2022, 146–147) toteaa ilmiölähtöisen tarkastelun soveltuvan rakenteellisen sosiaalityön

käytäntöihin. Ilmiötasoinen kuvaus esimerkiksi eriarvoistumisen juurisyiden ja kehityskulkujen tunnistamisessa mahdollistaa laaja-alaisen tarkastelun ongelmalähtöisen tarkastelun sijaan (Karjalainen ym. 2019; Jokiranta 2022, 146–147).

Pedagogisen käsikirjoituksen laatimisen eri vaiheissa tuli vastata kysymyksiin, mitä ovat yhteisöreportteritoiminnan keskeiset sisällöt ja osaamisalueet, mitkä ovat yhteisöreportteritoiminnan koulutuksen oppimistavoitteet, sisällöt, toteutusmuodot ja arviointikäytännöt, miten tarkoituksenmukaisia koulutuksen oppimistavoitteet, sisällöt ja toteutustavat ovat ja kuinka yhteisöreportterikoulutuksen tavoitteita, sisältöjä, toteutusta ja opiskelumateriaalia tulee kehittää.

Kysymyksiin haettiin vastauksia kehittämistyön eri vaiheissa tuotekehitysprosessia väljästi soveltaen. Kehittämistyön tuotoksena syntyi pedagoginen käsikirjoitus, jossa kuvattiin koulutuksen oppimistavoitteet, sisällöt ja käytännön toteutus. Käsikirjoitus rakentui monitieteisen tietoperustan pohjalta. Yhteisöreportteritoiminta on esimerkki sosiaalityön ja vielä rajatummin rakenteellisen sosiaalityön työmenetelmästä (Kirjavainen & Nieminen 2022). Ymmärrys raportoinnista laajenee viestinnän ja journalistiikan tutkimuksen avulla (Jangdal 2019).

Käsikirjoituksen luonnosvaiheen valmistuttua kerättiin palautetta, joka jäi vastaajien määrällä (n=2) tarkasteltuna niukaksi. Saatu palaute oli kuitenkin monipuolisesti kirjoitettu ja antoi pienessä mittakaavassa tukea kysymykseen suunniteltavan koulutuksen tavoitteiden ja toteutuksen tarkoituksenmukaisuudesta.

Käsikirjoituksessa ei määritelty opintojakson verkkotyöskentelyalustaa, koska kyseessä oli toteutuksen pedagoginen käsikirjoitus. Opintojakson verkkoinfrastruktuuri tulee suunnitella käytettävissä olevan verkko-oppimisympäristön pohjalta.

Pedagoginen käsikirjoitus laadittiin yksilötyönä. Työssä ei toteutunut yhteiskehittäminen eikä eri vaiheisiin käsikirjoituksesta kerättyä palautetta lukuun ottamatta osallistunut muita opettajia, työntekijöitä tai opiskelijoita.

Yhteistoiminnallinen kehittäminen olisi epäilemättä tuonut prosessiin näkökulmia ja huomioita, jotka nyt jäivät puuttumaan. Toteutustapaa voi osittain perustella sillä, että käsikirjoitus rakentui pitkälti samanaikaisesti SOSRAKE-osaamisverkosto-

hankkeen kanssa, jossa työskentelin. Hankkeessa rakenteellisen sosiaalityön moniammatillinen kehittäminen tuotti sisältöjä ja näkökulmia yhteisöreportterikoulutuksen käsikirjoituksen laatimisen tueksi.

Kehittämistoiminnan tulee tutkimustyön tapaan olla tutkimuseettisesti kestävä. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluvat luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto. Työn kaikissa vaiheissa huomioin hyvää tieteellistä käytäntöä käsittelevän ohjeistuksen (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2023). Kehittämistyö pohjautui kirjallisesti laadittuun suunnitelmaan. Dokumentoinnissa lähteiden huolellisen käsittelyn varmistin tallentamalla työtä varten kootun lähdeaineiston viitteiden hallintaohjelma Zoteroon. Raportointi noudattelee tieteellistä raportointia huomioiden asianmukaisen viittaamisen lähteisiin.

Työssä ei anonyymiin vastaamiseen perustuvaa sähköistä palautekyselyä lukuun ottamatta kerätty tietoa ihmisiltä tai heitä tutkittu. Palautekysely kohdentui Xamkin sosionomiopiskelijoihin, joten kyselyn toteuttamista varten pyydettiin kirjallinen tutkimuslupa Xamkin tutkimuslupalomaketta ja tutkimusluvan hakemisen ohjeita noudattaen.

Yhteisöreportterikoulutus on mahdollista toteuttaa tässä lopputyössä laaditun pedagogisen käsikirjoituksen pohjalta. Koulutus voi sisältyä sosiaalialan korkea-asteen opintoihin esimerkiksi vapaasti valittavina opintoina. Koulutuksessa on yhteisöreportteritoiminnan lähtökohtien mukaisesti olennaista saada erilaisten yhteisöjen ja tässä tapauksessa sosiaalipalveluiden käyttäjien ääni kuuluville. Sosiaalityön ja sosiaalipalveluiden kentän toimijoiden ja erityisesti palveluiden käyttäjien osallistuminen tiedon tuottamiseen on toiminnan lähtökohta.

Yhteisöreportterikoulutuksen vaikuttavuutta voidaan vahvistaa toteuttamalla koulutus yhteistyössä työelämän kanssa, esimerkiksi yhteistyössä hyvinvointialueiden sosiaalityön toimijoiden kanssa. Yhteistyössä voisi parhaimmillaan toteutua sosiaalialan korkeakoulutuksen tarjoama tuki rakenteellisen sosiaalityön toimeenpanolle (ks. esim. Piirainen 2023, 35). Työelämäyhteistyönä toteutettava yhteisöreportterikoulutus voisi vakiintuessaan löytää paikkansa yhtenä hyvinvointitiedon tuottamisen käytäntönä muiden tiedon

tuottamisen ja tiedolla vaikuttamisen menetelmien, kuten sosiaalisen raportoinnin, rinnalla.

LÄHTEET

24/7 Tasa-arvoinen oppiminen -hanke. Verkkokoulutuksen suunnittelun työkirja. <https://peda.net/ksao/digituki/verkkopedagogiikka/verkko-pedagogiikan-materiaalipankki/verkko-pedagogiikan-materiaaleja/peda-tyokirja.pdf:file/download/757e701694a16a921728daad830b108ae230e1ba/PEDA-tyokirja.pdf> Luettu 18.4.2023.

Alaniska, Hanna & Hurskainen, Jonna & Kähkönen, Tanja & Maikkola, Merja & Pihlaja, Jenni & Tauriainen, Tiia-Mariia. Pedagogisia malleja. <https://www.oamk.fi/emateriaalit/wp-content/uploads/pedagogisiamalleja.pdf> Luettu 1.2.2023.

Alasalmi, Tuija (2021) Pedagoginen käsikirjoitus ja oppimismuotoilu. Teoksessa Saija Leiding & Emilia Tapio (toim.) Samassa verkossa: näkökulmia äidinkielen ja kirjallisuuden verkko-opetukseen. Äidinkielen opettajain liitto.

Barrón Ruiz, Angela & Hernández Serrano, Maria José & Smith, Roy & Wilson, Teresa (2012) Learning, interactive social media and citizen journalism. The virtual learning bus as a methodology for community reporting. Teoksessa José Manuel Muñoz Rodríguez & Corinna Bartoletti (toim.) Social learning and web 2.0: Community reporting for social inclusion. Barcelona: Octaedro, 65–95.

Bosticco, Cecilia & Thompson, Teresa L. (2008) Let me tell you a story: narratives and narration in health communication research. Teoksessa Heather Zoller & Mohan J. Dutta (toim.) Emerging perspectives in health communication: meaning, culture, and power. New York: Routledge, 39–62.

Bush, Marc (2016) No Harm Done – dispelling myths, giving hope and practical help for young people, parents and professionals affected by self-harm. *Journal of Public Mental Health* 15 (3), 134–135.

Dickens, Luke Couldry, Nick & Fotopoulou, Aristeia (2014) News in the community? Investigating emerging inter-local spaces of news production/consumption. *Journalism Studies* 16 (1), 97–114.

DiFulvio, Gloria T. & Gubrium, Aline C. & Fiddian-Green, Alice & Lowe, Sarah E. & Marie Del Toro-Mejias, Lizbeth (2016) Digital Storytelling as a Narrative Health Promotion Process: Evaluation of a Pilot Study. *International Quarterly of Community Health Education* 36 (3), 157–164.

Digital Curator Toolkit (2016) A guide for supporting communities to create positive social change through gathering, curating and mobilising stories. <http://our-voices.eu/wp-content/uploads/2018/07/DigitalCuratorToolkitFinal.pdf> Luettu 7.8.2022.

Gortner, Eva-Maria & Rude, Stephanie S. & Pennebaker, James W. (2006) Benefits of expressive writing in lowering rumination and depressive symptoms. *Behaviour Therapy* 37 (3), 292–303.

Gradia (2020) Opas verkko-opetuksen toteuttajalle. https://blogit.gradia.fi/digipalvelut/wp-content/uploads/sites/99/2020/09/gradia-verkkokurssiopas-17092020-vedos_Verkkoversio.pdf Luettu 1.2.2023.

Gubrium, Aline & Fiddian-Green, Alice & Lowe, Sarah & DiFulvio, Gloria & Peterson, Jeffrey (2019) Digital storytelling as critical narrative intervention with adolescent women of Puerto Rican descent. *Critical Public Health* 29 (3), 290–301.

Haapanen, Sanna (2020) Palvelumuotoilun Service blueprint -työkalu apuna opintojakson suunnittelussa. Teoksessa Mirva Pilli-Sihvola (toim.) Laatia oppimiseen digiympäristössä. Xamk kehittää 108. Kotka: Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 34–39. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-344-240-5> Luettu 18.4.2023.

Hecht, Michael & Miller-Day, Michelle (2009) The drug resistance strategies project: Using narrative theory to enhance adolescents' communication competence. Teoksessa Lawrence R. Frey & Kenneth N. Cissna (toim.) *Routledge handbook of applied communication research*. New York ja Lontoo: Routledge, 535–557.

Hirvonen, Johanna & Surakka, Aanne & Tanttu, Satu Marja & Väisälä, Iiro (2022) Rakenteellisen sosiaalityön osaamisen nykytila ja vahvistamistarpeet. Teoksessa Eeva Liukko, Heidi Muurinen, Tuomo Kokkonen & Ville Santalahti (toim.) *Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. Raportti 1*. Helsinki: Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos, 67–73. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-790-6> Luettu 11.4.2023.

Huhtanen, Akseli (2019) Verkko-oppimisen muotoilukirja. Käytännön työkaluja laadukkaaseen verkko-oppimisen muotoiluun. Aalto-yliopisto, FITech Network University. <https://fitech.io/app/uploads/2019/09/Verkko-oppimisen-muotoilukirja-v-1.4.1-web.pdf> Luettu 6.2.2023.

Huotari, Maija-Leena & Nevgi, Anne & Joutsenvirta, Taina & Koski-Kotiranta, Sari (2006) Pedagogiikka ja media: Monitieteellisiä aineksia kirjasto- ja tietopalvelualan koulutuksen innovatiiviseen kehittämiseen. *Informaatiotutkimus* 25 (3), 70–81.

Hussi, Taina (2005) Sosiaalinen raportointi tiedon rakentajana. Menetelmäkuvaus ja käytännön kokemukset. SOCCAn ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja 4. http://www.socca.fi/files/81/Sosiaalinen_raportointi_tiedon_rakentajana.pdf Luettu 12.4.2023.

Jangdal, Lottie (2019) Local Democracy and the Media. Can hyperlocals fill the gap? *Nordicom Review*, 40 (2), 69–83.

content/uploads/2019/08/Kuntsi_Paavolainen_Harjoitteluraportteja_3.pdf Luettu 11.4.2023.

Lehtonen, Pauliina (2011) Kylä kaupungissa: yhteisö kansalaisvaikuttamisen välineenä. Teoksessa Seppo Kangaspunta (toim.) Yksilöllinen yhteisöllisyys. Avaimia yhteisöllisyyden muutoksen ymmärtämiseen. Tampere: Tampere University Press, 197–229. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-8383-7> Luettu 24.4.2022.

Leigh, Jadwiga & Morriss, Lisa & Morriss, Matthew (2020) Making visible an invisible trade: Exploring the everyday experiences of doing social work and being a social worker. *Qualitative Social Work* 19 (2), 267–283.

Lyly, Auri (2016) Sosiaalinen raportointi asiakastiedon tuottajana. Esimerkkinä aikuissosiaalityö ja lastensuojelu. Tutkimuksia ja raportteja 2. Helsinki: Helsingin kaupunki, Sosiaali- ja terveystieteiden virasto. <https://www.hel.fi/static/sote/hankkeet/sosiaalinen-raportointi-asiakastiedon-tuottajana.pdf> Luettu 11.4.2023.

Marstio, Tuija (2020) Verkko-opinon muotoilu. Käsikirja. Laurea-julkaisut 134. Laurea-ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/333810/Laurea%20Julkaisut%20134.pdf?sequence=5&isAllowed=y> Luettu 28.1.2023.

McNair, Brian (2006) What is journalism? Teoksessa Hugo de Burgh (toim.) Making journalists. Diverse models, global issues. Lontoo ja New York: Routledge, 25–43.

Miller, Ronald (2011) Vygotsky in perspective. Cambridge University Press.

Nyirubugara, Olivier (2014) Mobile Community Reporting. A Grassroots Perspective on Journalism. Leiden: Sidestone Press.

Pain, Paromita (2017) Educate. Empower. Revolt. Framing citizen journalism as a creator of social movements. *Journalism Practice* 12 (7), 799–816.

Pascale, Lena (2020) Asiakkaiden osallisuuden vahvistaminen sosiaalisessa raportoinnissa. Toimintatutkimus Helsingin kaupungin matalan kynnyksen palveluissa. Sosionomi YAMK -opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-202002031969> Luettu 12.4.2023.

Patil, Dhanraj A. (2014) Exploring the subaltern voices: A study of community radio reporters (CRR's) in rural India. *The Qualitative Report* 19 (33), 1–26.

People's Voice Media (2020) peoplesvoicemedia.co.uk/ Luettu 1.8.2022.

Piirainen, Keijo & Hirvonen, Johanna (2021) Osaamisen vahvistamista ammattikorkeakouluyhteistyönä – teemana rakenteellinen sosiaalityö. <https://www.isonet.fi/julkaisut-ja-materiaalit/isoblogi/osaamisen-vahvistamista-ammattikorkeakoulu173yhteistyona-teemana-rakenteellinen-sosiaalityo.html> Luettu 18.4.2023.

Piirainen, Keijo (2022) Rakenteellinen sosiaalityö muutosvoimana. Teoksessa Eeva Liukko, Heidi Muurinen, Tuomo Kokkonen & Ville Santalahti (toim.) Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. Raportti 1. Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 31–37. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-790-6> Luettu 11.4.2023.

Pohjola, Anneli (2011) Rakenteellisen sosiaalityön aika. Teoksessa Anneli Pohjola & Riitta Särkelä (toim.) Sosiaalisesti kestävä kehitys. Helsinki: Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitto, 207–224.

Rautiainen, Anne Mari & Tapola-Tuohikumpu, Sirpa & Eskola, Päivä & Saurén, Kirsi (2021) Opettaja verkko-opetuksen pedagogisena käsikirjoittajana. Ohjausta ja vuorovaikutusta avoimen yliopiston virtuaalisella kampuksella. *Aikuiskasvatus* 41 (4), 347–354.

Roivainen, Irene (2004) Yhteisöt ja yhteisösosiaalityön lähtökohdat. Tampereen yliopisto, Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos. Tampere University Press.

Salmon, Gilly. The five stage model. <https://www.gillysalmon.com/five-stage-model.html> Luettu 13.3.2023.

Sharf, Barbara F. & Vanderford, Marsha L. (2003) Illness narratives and the social construction of health. Teoksessa Teresa L. Thompson, Roxanne Parrott, Alicia Dorsey & Katherine Miller (toim.) *Handbook of health communication*. New York: Routledge, 9–34.

Teaching and Learning Centre (2021) Opintojakson suunnittelumalli. Tampereen yliopisto ja Tampereen ammattikorkeakoulu. https://www.tuni.fi/tlc/wp-content/uploads/2021/05/Opintojakson_suunnittelumalli.pdf Luettu 1.2.2023.

Toikko, Timo & Rantanen, Teemu (2009) Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampere University Press. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-951-44-7732-4> Luettu 12.5.2022.

Tumber, Howard & Prentoulis, Marina (2006) Journalism and the making of profession. Teoksessa Howard de Burgh (toim.) *Making journalists. Diverse models, global issues*. Lontoo ja New York: Routledge, 58–74.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (2023) Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2. https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf Luettu 11.4.2023.

Watling, Sue & Rogers, Jim (2012) *Social Work in a Digital Society*. Lontoo: SAGE.

Wenzel, Andrea & Gerson, Daniela & Moreno, Evelyn & Son, Minhee & Morrison Hawkins, Breanna (2017) Engaging stigmatized communities through solutions journalism: Residents of South Los Angeles respond. *Journalism* 19 (5), 649–667.

Windahl, Riitta & Välimaa, Veikko (2012) Tuotekehitysprojekti AMK-yritys yhteistyönä. Opas tekijöille ja toimeksiantajille. Oppimateriaaleja 74. Turun

ammattikorkeakoulu. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163349.pdf> Luettu 5.6.2022.

Xamk (2023) SOSRAKE-osaamisverkosto. <https://www.xamk.fi/tutkimus-ja-kehitys/sosrake-osaamisverkosto/> Luettu 14.4.2023.

LIITTEET

Liite 1. Pedagogisen käsikirjoituksen palautekysely

Yhteisöreportterikoulutus

Hei,

Kerään tällä Webropol-kyselyllä palautetta Yhteisöreportterikoulutuksen (5 op) pedagogisen käsikirjoituksen luonnoksesta. Palautetta voi antaa alla oleviin kohtiin omien sanojensa vastauksella. Olen jaotellut palautteen neljään teemaan: Opintojakson tavoitteet, toteutus, oppimistehtävät sekä pedagogiset ratkaisut. Huomioni saamani palautteen käsikirjoituksen muokkaamisessa.

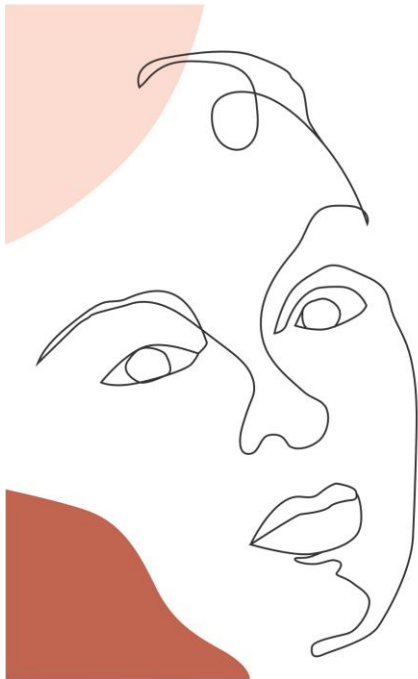
1. Opintojakson osaamistavoitteet:

Osaat selittää yhteisöreportteri toiminnan teoreettisen taustan, tavoitteet ja lähtökohdat.
Osaat perustella yhteisöreportteri toiminnan sosiaalialan työkäytännönä.
Osaat suunnitella ja laatia yhteisöreporttaasin jotakin dokumentointivälinettä hyödyntäen.
Osaat tulkita ihmisten elämäntarinoita ja tehdä niistä johtopäätöksiä.

1. Huomioni ja kehittämissuhteet opintojakson tavoitteista

2. Huomioni ja kehittämissuhteet opintojakson toteutuksesta ja vaiheistuksesta

3. Huomioni ja kehittämissuhteet oppimistehtävistä

Yhteisöreportteritoiminta

Koulutuksen pedagoginen
käsikirjoitus

Johanna Hirvonen

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakouluXamk
Sosiaali- ja terveysalan yksikkö
2023

Sisältö

Johdanto

Opintojakson pedagogiset lähtökohdat

Osaamistavoitteet

Opiskelijat

Oppimistehtävät

Opintojakson työmäärän jakautuminen

Opintojakson arviointi

Oppimisympäristö

Alkuaktivointi

Opetuksen kulku: kokonaiskäsikirjoitus

Opetustilannekohtainen käsikirjoitus

1. Oppimisprosessin käynnistäminen ja kiinnostuksen herättäminen

2. Teema 1: YR-toiminnan lähtökohdat ja eettiset periaatteet

3. Teema 2: YR-toiminnan käytäntöjä

4. YR-toiminnan suunnittelu ja toteutus, ohjauksellinen tuki

5. Tapauskuvausten jäsentäminen ja synteesi

6. Arviointi ja yhteenveto

Lähteet

Liitteet

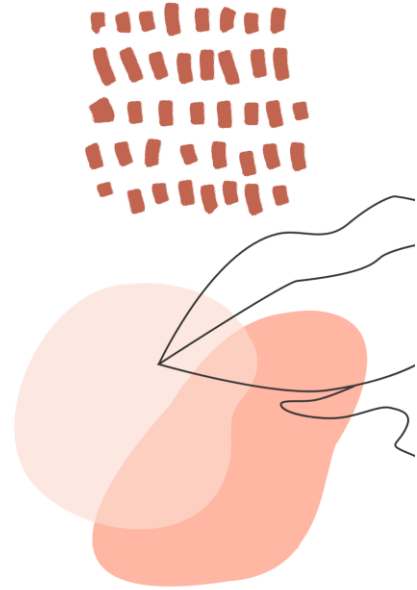

Kuva: pexels.com

Johdanto

Pedagoginen käsikirjoitus on opetuskokonaisuuden, tässä tapauksessa 5 op:n laajuisen yhteisöreportterikoulutuksen, kuvaus. Käsikirjoitus sisältää koulutuksen pedagogiikan ja pedagogisten valintojen kuvauksen eli se kuvaava, miten opetus ja oppiminen opintojaksolla toteutuu vaihteellisena ja tavoitteellisena prosessina. Käsikirjoituksessa kuvataan oppimiskäsitystä ja pedagogisia peruslähtökohtia, johon opintojakson suunnittelu ja toteutus nojaavat, osaamistavoitteet ja sisällöt, opettajan ja opiskelijan toiminta ja vuorovaikutus opintojakson eri vaiheissa, opiskelumateriaalit ja opiskelutehtävät sekä arviointi.

Tässä kuvattu yhteisöreportteritoiminnan pedagoginen käsikirjoitus on laadittu erikoissosiaalityöntekijän koulutuksen rakenteellisen sosiaalityön erikoisalalle sijoittuvana 10 opintopisteen laajuisena oppinäytetyönä.

Opintojakson pedagogiset lähtökohdat

Opintojaksolla oppimisen lähtökohtana on *konstruktivistinen* ja erityisesti *sosiokonstruktiiivinen* oppimiskäsitys, jonka mukaan opiskelija on itse aktiivinen tiedon kokoaja ja käsitteittäjä. Opiskelija peilaa oppimaansa aikaisempaan tietoon opiskeltavasta asiasta. Sosiokonstruktiiivinen oppiminen korostaa tiedon ja kokemuksen käsittelyssä vuorovaikutusta toisten ihmisten kanssa. Opettajan tehtävänä on esittää oppimista edistäviä kysymyksiä, ohjata oppimisprosessissa eteenpäin ja antaa palautetta.

Opintojakson pedagoginen toteutus pohjaa *case- eli tapauskohtaiseen oppimiseen*. Tapauskohtaisen oppimisen pedagogiikassa oppiminen kytketään tosielämän tilanteisiin eli tapauksiin. Tapaukset voivat olla esimerkiksi kertomuksia tai kuvauksia aidosta työelämästä ja "tosielämästä". Näitä tosielämän kuvauksia voidaan dokumentoida sanallisesti kirjoittaen, videointia tai kuvadokumenttaatiota hyödyntäen (Alaniska ym.).

Tapauskohtaisessa oppimisessä pelkkä tosielämän tapausten kuvaus ei riitä, vaan opiskelijan tulee etsiä tapauskuvauksista yhdenmukaisuuksia, eroavaisuuksia ja vaihtoehtoisia ratkaisumalleja sekä tuottaa johtopäätöksiä. Oppimisen sosiokonstruktiiivisiin lähtökohtiin perustuen opiskelussa korostuvat yhteisesti oppimisryhmässä jaetut tapauskuvaukset – tässä tapauksessa yhteisöreporttaasit, sekä aiemman osaamisen ja uuden tiedon jäsentäminen. Tapauskohtaisen oppimisen tavoitteena on vahvistaa kokonaisuuksien ymmärtämistä ja tiedon soveltamisen sekä ongelmanratkaisutaitoja.

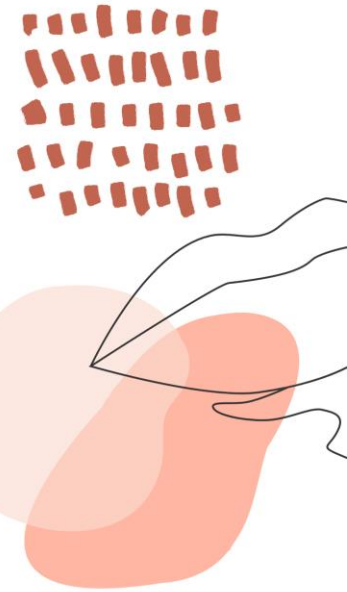
Opintojakson keskeistä opiskelumateriaalia ovat ihmisten elämästään tuottamat ja dokumentoidut tarinat. Tarinat toimivat pohjana tiedon ja kertomusten sisältämien ja tuottamien tunteiden jäsentämiselle ja kytkemiselle aiemmin opittuun. *Oivaltavassa oppimisessä* oppija on aktiivinen, häntä kannustetaan tekemään uusia oivalluksia tarkastelemastaan ilmiöstä, ja oppimiseen pyritään dialogissa ja vuorovaikutuksessa. Tärkeää on kiinnostuksen ja uteliaisuuden herättäminen aihepiiriin sekä oppijan aikaisemman tiedon ja kokemusten aktivointi. Oivaltavassa oppimisessä tavoitellaan muutoksia omaan ajatteluun ja toimintaan (Alaniska ym., 30).

Opintojakson pedagogiset lähtökohdat

Ensimmäisessä lähitapaamisessa sovelletaankäänteisen luokkahuoneen mallia eli *flipped classroom* -työskentelyä. Sen sijaan, että ensimmäisellä lähitapaamiskerralla opettajajohtoisesti perehdytään luentojen muodossa yhteisöreportteritoiminnan perusteisiin, opiskelija on ennen ensimmäiseen tapaamiseen osallistumistaan perehtynyt ennakolta itsenäisesti aiheeseen. Itseopiskelun pohjana on opettajan verkko-opiskelualustalla ilmoittama materiaali.

Flipped classroom -työskentelyssä korostuu opiskelijakeskeinen lähestyminen aiheeseen ja opiskelijan itsenäinen perehtyminen aiheeseen ennen lähitapaamiseen saapumista. Opiskelijoiden itseopiskelutuihin aihepiireihin syvennytään lähitapaamisessa – ei toisteta opiskelijoiden jo opiskelemia asioita, vaan syvennetään aihepiiriin opiskelua kysymysten, ryhmäkeskustelujen ja ilmiötä eteenpäin vievien näkökulmien pohjalta.

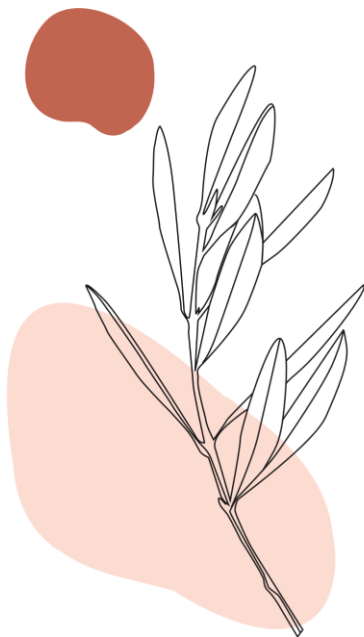
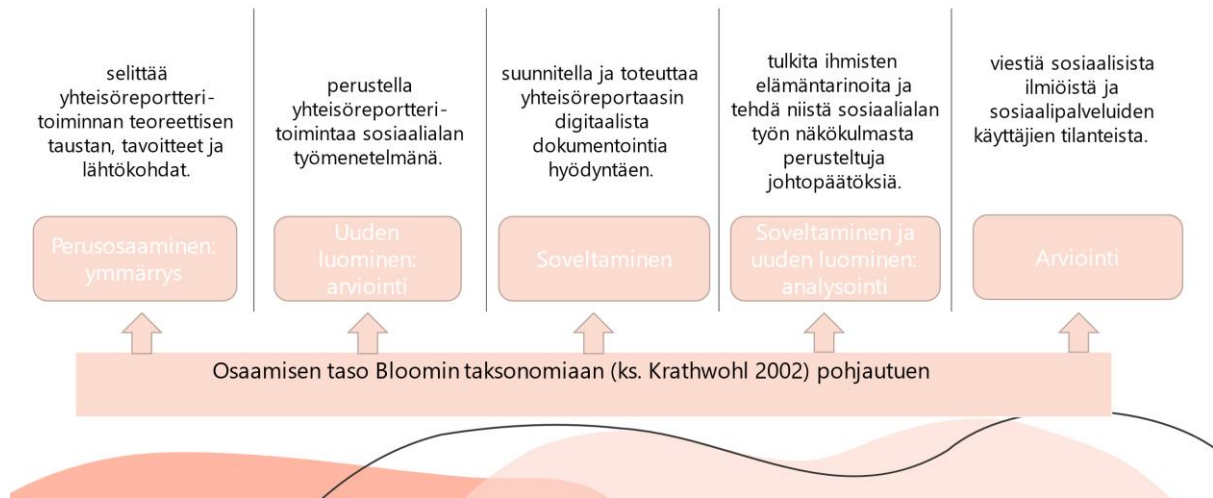
Opintojakson vaiheistus (Pohjautuu Gilly Salmonin yhteisöllisen oppimisen viiden vaiheen malliin*.)

* Lähde: Salmon

Osaamistavoitteet

Osaat...

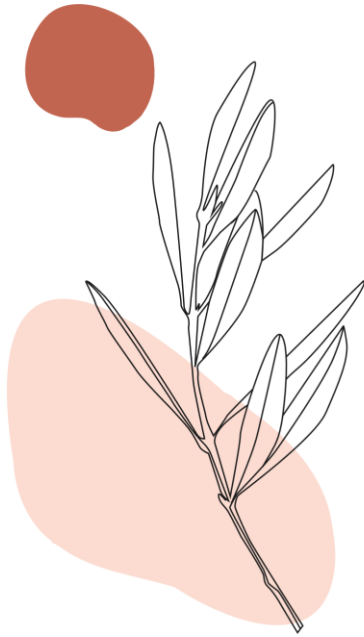

Opiskelijat

Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulun Mikkelin kampuksen sosionomi (AMK)-opiskelijat, joilla olemassa oleva sosiaalialan työpaikka tai muu yhteisö (esimerkiksi vapaaehtois, järjestö- tai harrastustoiminta), jossa oppimistehtävän voi toteuttaa.

Opintojakson enimmäisopiskelijamäärä: 20 opiskelijaa

Opiskelijat voivat erota tietopohjaltaan. Osalla voi olla suoritettuna rakenteellinen sosiaalityöopintojakso (5 op), osalla ei.

Oppimistehtävät

1. Itsenäisesti tehtävä ennakkotehtävä: kirjallinen tuotos

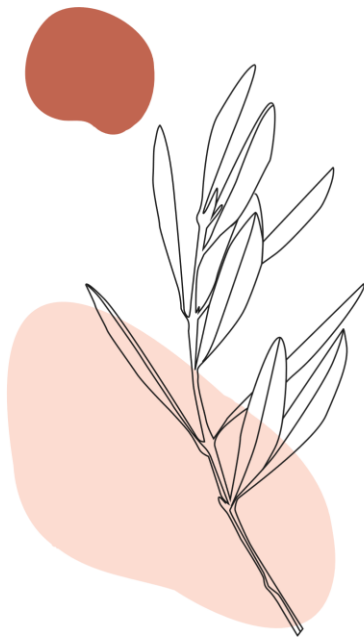
Arviointi: hyväksytty–hylätty

2. Yhteisöraporttaasi yksilötehtävänä: video tai äänitallenne

Arviointi: 1–5

3. Loppuarviointi itsearviointina: kirjallinen tuotos

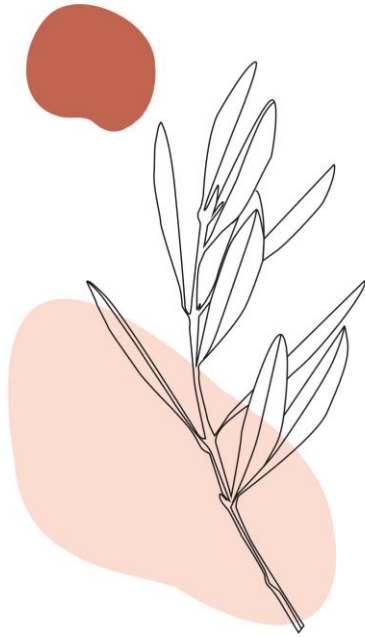
Arviointi: hyväksytty–hylätty

Opintojakson työmäärän jakautuminen

5 op = 135 tuntia työskentelyä, joka vastaa reilun kolmen viikon kokopäiväistä (8 tuntia / päivä) työskentelyä

- 1. Ennakkotehtävä ja loppuarviointi itseopiskeluna (1 op)**
- 2. Osallistuminen lähiopetukseen ja lähiopetuksen opiskelumateriaalien itseopiskelu (1 op)**
- 3. Yhteisöraporttaasi (3 op)**

Opintojakson arviointi

Opintojakso arvioidaan numeerisesti asteikolla 1–5.

Opintojakson hyväksytyt suoritukset edellyttävät kaikkien oppimistehtävien tekemistä sekä lähiopetukseen osallistumista. Opintojakson arvosana muodostuu yhteisöraportin tehtävän arvosanan perusteella.

Opintojakson arvioinnissa sovelletaan Xamkin tutkintosääntöä.

Oppimisympäristöt

Opiskelu toteutuu monimuoto-opetuksena (blended learning), jossa yhdistyvät luokahuoneopetus, itsenäinen opiskelu ja verkko-opiskelu. Verkko-opiskelu tukee luokahuoneessa toteutettavaa lähiopetusta.

Luokka

Orientaatioluennot
Ryhmäkeskustelut
Raportointiharjoitteet
Oppimistehtävienpurku ja synteesi

Verkko-oppimisympäristö

Itsenäinen opiskelu
opiskelumateriaalit ja tehtävien
palautus

Työpaikka tai muu yhteisö

Yhteisöraportin toteutus

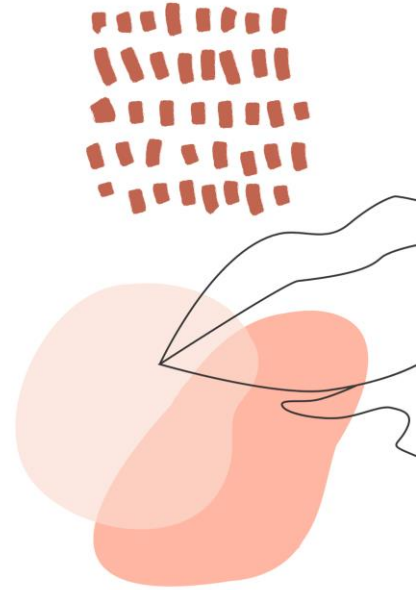
Orientaatio aiheeseen

Opiskelija orientoituu opintojakson sisältöön ja toteutukseen ennen opintojakson aloitustapaamista.

Opiskelijan ennakkotehtävänä on tutustua opettajan verkkoalustalla jakamaan materiaaliin yhteisöreportteritoiminnasta.

Aloitustapaamiseen tullessaan opiskelija tuntee ennakkomateriaalin perehtymisensä pohjalta yhteisöreportteritoiminnan taustaa ja perusteita.

Opiskelijan tulee ennen ensimmäistä lähitapaamista valita yhteisö, jonka parissa yhteisöreporttaasin toteuttaa.

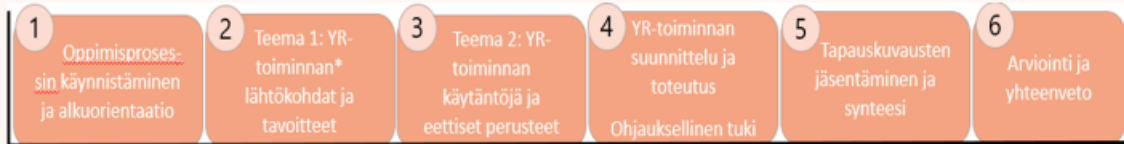

Opetuksen kulku: kokonaiskäsikirjoitus

	Vko 1	Vko 3	Vko 4	Vkot 5 - 8	Vko 9	Vko 9
Opiskelun vaihe	1 Oppimisprosessin käynnistäminen ja alkuorientaatio	2 Teema 1: YR-toiminnan* lähtökohdat ja tavoitteet	3 Teema 2: YR-toiminnan käytäntöjä ja eettiset perusteet	4 YR-toiminnan suunnittelu ja toteutus Ohjauksellinen tuki	5 Tapauskuvausten jäsentäminen ja synteesi	6 Arviointi ja yhteenveto
Työskentely	Tervetulo- ja infokirje. Opiskelijan itsenäinen perehtyminen ennakkomateriaaliin.	Opintojakson esittely Orientaatioluento Ryhmäkeskustelut	Orientaatioluento Raportointiharjoitteet	Toteutus valitussa yhteisössä Vertaistapaaminen Opettajalta haettava ohjaus	Ohjattu ryhmätyöskentely	Arviointikeskustelu ja opintojakso-palautteen laatiminen
Materiaali	Yhteisöreportteritoimintaan johdatteleva itseopiskelumateriaali	Opetusdiat ja opettajan osoittama materiaali	Opetusdiat ja opettajan osoittama materiaali	Opettajan osoittama materiaali	Opettajan osoittama materiaali	Opintojakson arviointilomake ja itsearviointilomake
Oppimisympäristö	Verkko-oppimisalusta	Luokka	Luokka	Yhteisö, luokka, verkko-oppimisalusta	Luokka	Luokka

* Yhteisöreportteritoiminta

Opetustilannekohtainen käsikirjoitus

1

Oppimisprosessin käynnistäminen ja alkuorientaatio

Viikot 1-2

Työskentely

Itseopiskelu

Opettaja lähettää opintojaksolle ilmoittautuneille opiskelijoille sähköpostitse tervetuloviestin sekä aiheeseen johdattelevan herätteen ja ohjeistaa verkkoalustalle.

Oppimistehtävä

Ennakkotehtävä (liite 1) yksilötehtävänä:

- Yhteisöraportteritoimintaan perehtyminen opiskelumateriaalin avulla
- Henkilökohtaisten osaamistavoitteiden laatiminen ja palauttaminen verkkoalustalle

Opiskelumateriaali

- Aiheeseen johdatteleva heräte lyhyen videon, kuvan tai lehtileikkeen muodossa
- Kirjavainen H. & Nieminen, V. Yhteisöraportterimenetelmä. Teoksessa Liukko, E. ym. (2022). *Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö*. Terveystieteiden tutkimuskeskus, s. 102–104.
- Esimerkkivideot yhteisöraportteista [The Institute of Community Reporters](#) -sivustolla
- Community reporting: Gathering, curating and mobilising stories of lived experience.

Vuorovaikutus

Yhteydenpito opettajaan tarvittaessa sähköpostitse

2

Teema 1: YR-toiminnan lähtökohdat ja tavoitteet

Viikko 3

Työskentely*Lähiopetus 4 tuntia*

Opintojakson tavoitteiden, toteutuksen, oppimistehtävän ja aikataulun läpikäyminen orientaatiiossa (1 oppitunti)

Orientaatioluento: yhteisöreportteritoiminnan lähtökohdat ja tavoitteet (2 oppituntia)

Yhteisöreporttaasi-oppimistehtävän suunnittelu käynnistyy ryhmäkeskusteluna (1 oppitunti).

Oppimistehtävä

Oppimistehtävä: yksilötyönä tehtävä yhteisöreporttaasi omalla työpaikalla tai muussa itselle tutussa yhteisössä (esim. vapaaehtois-, järjestö- tai harrastustoiminta)

Opiskelumateriaali

Opetusdiat

Vuorovaikutus

Lähiopetus luokassa

Pienryhmäkeskustelut luokassa

3

Teema 2: YR-toiminnan käytäntöjä ja eettiset perusteet

Viikko 4

Työskentely*Lähiopetus 8 tuntia*

Orientaatioluento: yhteisöreportteritoiminnan eettiset perusteet ja toiminnan käytäntöjä (2 oppituntia)

Orientaatioluento: Tarinan dokumentointi (2 oppituntia)

Raportointiharjoitteita (4 oppituntia): Videoidaan ja puretaan pareittain lyhyttarinat itseä lähellä olevasta vapaasti valitusta aiheesta.

Opiskelumateriaali

Opetusdiat

Hirvonen, M. & Sipilä, T. 2022. On kiva olla toisten kanssa!: ohje videomuotoisen sosiaalisen tarinan tekoon. Opinnäytetyö, Metropolia ammattikorkeakoulu.

Hänninen, V. 2008. Narratiivisen tutkimuksen eettiset haasteet. Teoksessa Pietilä A.-M. ym. (toim.) Etiikkaa monitieteisesti. Pohdintaa ja kysymyksiä. Kuopion yliopiston julkaisuja.

Kyllönen, T. 2020. Ohjeet videotarinan tekemiseen

Päihdelinkki: Tarinat.

Vuorovaikutus

Lähiopetus luokassa

Ryhmäkeskustelut luokassa

Pareittain tehtävät raportointiharjoitteet

4

YR-toiminnan suunnittelu ja toteutus

Viikot 5–8

Työskentely*Itsenäinen työskentely ja pienryhmäohjaukset*

Yhteisöraporttaasioppimistehtävän toteutus opiskelijantyöpaikallatai muussa soveltuvasse yhteisössä

Vertaistapaaminen(3 oppituntia), jossa esitellään oman tehtävän sen hetkinen tilanne ja saadaantoisilta opiskelijoilta tukea tehtävän loppuun saattamiseen

Opettajalta tarvittaessa tehtävän tekemiseen haettava henkilökohtainen ohjaus, joka toteutetaan lähi- tai Teams-tapaamisena

Oppimistehtävä ja materiaali

Oppimistehtävää(liite 2) tukeva materiaali

- [Digital Curator Toolkit](#)A guide for supporting communities to create positive social change through gathering, curating and mobilising stories.
- Nyirubugara O. 2014. Mobile Community Reporting. A Grassroots Perspective on Journalism.

Vuorovaikutus

Vertaistapaaminen luokassa

Henkilökohtaiset ohjaustapaamiset lähitapaamisen tai Teams-yhteydellä

5

Tapauskuvausten jäsentäminen ja synteesi

Viikko 9

Työskentely*Lähiopetus 3 tuntia*

Oppimistehtävien purku ja yhteenveto ryhmätyöskentelynä(3 oppituntia). Työskentelyn tarkoituksena tehdä synteesi yhteisöraporttauksessa raportoiduista ilmiöistä ja kytkeä yhteisöraporttien toimintaosaksi rakenteellisen sosiaalityön käytäntöjä Ryhmätyöskentelyntyökaluna sovelletaan Ilmiökarttaa

Oppimistehtävä ja materiaali

Lähitapaamisessa tehtävä synteesi yhteisöraporttaaseista

Opiskelumateriaali

- Tarvainen, M. 2021 [Narratiivinen sosiaalityö – kuvaileva kirjallisuuskatsaus](#) Janus 29(4), 332–348.
- Liukko, E. ym. 2022. [Vaikuttava rakenteellisen sosiaalityön Teoksestaosa 4: Rakenteellisen sosiaalityön visio](#).
- [Ilmiökartta-työkalu](#). Innokylä.

Vuorovaikutus

Ryhmätyöskentelyluokassa

Työskentely

Ryhmäkeskustelu 1 tunti

Arviointikeskustelu ja opintojakson yhteenveto luokassa (1 oppitunti)

Opintojaksopalauteen täyttäminen luokassa

Oppimistehtävä ja materiaali

Itsearviointi (liite 3) henkilökohtaisten osaamistavoitteiden saavuttamisesta, palautus opintojakson Learn-verkkoalustalle

Xamkin opintojaksopalaute e-lomakkeelle.

Vuorovaikutus

Ryhmäkeskustelu luokassa

Lähteet

Alaniska, H., Hurskainen, J., Kähkönen, T., Maikkola, M., Pihlaja, J. & Tauriainen, T.M. Pedagogisia malleja.

<https://www.oamk.fi/emateriaalit/wp-content/uploads/pedagogisiamalleja.pdf>

Community reporting: Gathering, curating and mobilising stories of lived experience.

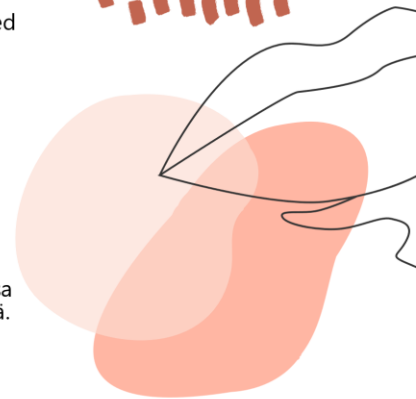
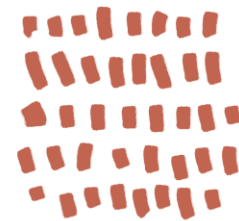
Digital Curator Toolkit. A guide for supporting communities to create positive social change through gathering, curating and mobilising stories. <http://our-voices.eu/verkytgslada-for-digital-curation/>

Esimerkkivideot yhteisöraportteista The Institute of Community Reporters -sivustolla. <https://communityreporter.net/>

Hirvonen, M. & Sipilä, T. 2022. On kiva olla toisten kanssa! : ohje videomuotoisen sosiaalisen tarinan tekoon. Opinnäytetyö, Metropolia ammattikorkeakoulu. <https://www.theseus.fi/handle/10024/754169>

Hänninen, V. 2008. Narratiivisen tutkimuksen eettiset haasteet. Teoksessa Pietilä A.-M. ym. (toim.) Etiikkaa monitieteisesti. Pohdintaa ja kysymyksiä. Kuopion yliopiston julkaisu. https://erepo.uef.fi/bitstream/handle/123456789/9682/urn_isbn_978-951-27-0130-8.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Ilmiökartta-työkalu. Innokylä. <https://innokyla.fi/fi/tyokalut/ilmiokartta>

Jatkuu...

Lähteet

Kirjavainen H. & Nieminen, V. Yhteisöreportterimenetelmä. Teoksessa Liukko, E. ym. (2022). Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, s. 102–104. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-790-6>

Krathwohl, D.R. (2002). A Revision of Bloom's Taxonomy: An Overview. Theory into Practice, 41(4), 212–218. <https://web-p-ebshost-com.ezproxy.jyu.fi/ehost/pdfviewer/pdfviewer?vid=2&sid=e6d52b10-c20e-4f13-b261-b522b43fdacd%40redis>

Kyllönen, T. 2020. Ohjeet videotarinan tekemiseen. <https://slideplayer.fi/slide/1985746/>

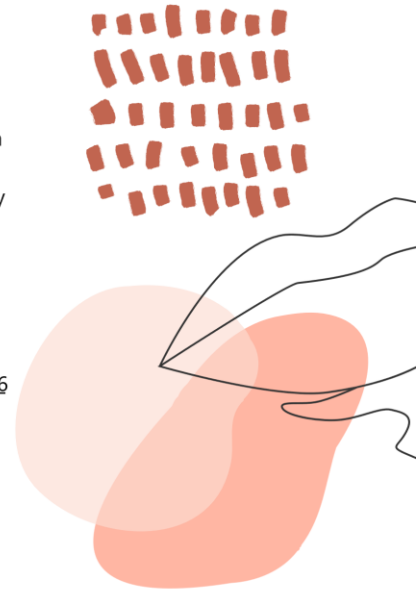
Liukko, E. ym. 2022. Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. Teoksesta osa 4: Rakenteellisen sosiaalityön visio. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-790-6>

Nyirubugara, O. 2014. Mobile Community Reporting. A Grassroots Perspective on Journalism.

Päihdelinkki: Tarinat. <https://paihdelinkki.fi/fi/tarinat>

Salmon, G. The five stage model. <https://www.gilysalmon.com/five-stage-model.html>

Tarvainen, M. 2021. Narratiivinen sosiaalityö – kuvaileva kirjallisuuskatsaus. Janus 29(4), 332 – 348. <https://journal.fi/janus/article/view/97257/66255>

Liite 1: Ennakkotehtävä

Yhteisöreportteritoiminta
(5 op)

Ennakkotehtävä Henkilökohtaiset
oppimistavoitteet

Ennakkotehtävän tavoitteet

Tunnet yhteisöreportteritoiminnan pääpiirteet ja lähtökohdat.

Orientoidut opiskelemaasi aihepiiriin ja osaat kuvata oman osaamisesi kehittämistarpeita yhteisöreportteritoimintaan liittyen.

25

Ohje

Tutustu yhteisöreportteritoimintaan opiskelemalla itsenäisesti seuraava materiaali:

- 1) Kirjavainen H. & Nieminen, V. Yhteisöreportterimenetelmä. Teoksessa Liukko, E. ym. (2022). Vaikuttava rakenteellinen sosiaalityö. Terveystieteiden tutkimuskeskus, s. 102 –104. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-790-6>
- 2) Katso vähintään yksi videotarina The Institute of Community Reporters -sivustolta (suositus: valitse Filters-toiminnosta sijainniksi/ Location Finland, niin saat suomalaisia tarinoita. Voit tōki katsoa myös muissa maissa tehtyjä videoita): <https://communityreporter.net/search/explore>
- 3) Community reporting: Gathering, curating and mobilising stories of lived experience . <https://communityreporter.s3.eu-west-1.amazonaws.com/aboutcommunityreportingbooklet.pdf>

26

Mitkä ovat opintojakson henkilökohtaiset oppistavoitteesi?

Kirjoita oikealla olevaan laatikkoon ranskalaisin viivoin opintojakson henkilökohtaiset osaamistavoitteesi.

Palautus. Palauta tavoitteet opintojakson verkkoalustan palautuskansioon xx.xx.xxxx mennessä.

Arviointi. Ennakkotehtävä arvioidaan asteikolla hylätty – hyväksyty.

27

Tulethan ensimmäiselle lähitapaamiselle valmistautuneena, edellä kuvattuun opiskelumateriaaliin tutustuneena!

Terveisin,
Opintojakson opettaja

28

Liite 2: Oppimistehtävän ohjeistus

Kehittämistehtävän tavoite

Osaat suunnitella ja toteuttaa yhteisöraporttiin digitaalista dokumentointia hyödyntäen. Osaat tulkita ihmisten elämäntarinoita ja tehdä niistä sosiaalialan työn näkökulmasta perusteltuja johtopäätöksiä. Osaat viestiä sosiaalisista ongelmista, huono-osaisuudesta ja sosiaalipalveluiden käyttäjien tilanteista.

Tehtävän ohje

Suunnittele ja toteuta valitsemasi yhteisön jäsenten kanssa videoita tai äänitetty yhteisöraportti heidän elämästään ja (sosiaali)palvelukokemuksistaan.

Yhteisön tulee olla sinulle tuttu. Kyse voi olla työsi, sosiaalisten verkostojesi tai vapaa-ajan kautta löytyvästä yhteisöstä.

Aloitamme tehtävän suunnittelun pienryhmissä ensimmäisellä lähiopetuskerralla. Valmistaudu tapaamiseen miettimällä, mikä on yhteisö, jonka parissa raportaasin toteutat.

Toteuta yhteisöraportti Tarja Kyllösen (2020) kuvaamaa videotarinan vaiheistusta noudattaen:

- 1) Tarinan (vähintään yksi videoitu/äänitetty tarina) aiheen ja tavoitteen pohtiminen yhdessä yhteisön jäsenten kanssa
- 2) Tarinaan liittyvän taustatiedon kokoaminen
- 3) Tarinan käsikirjoituksen laatiminen (miten tarina alkaa, ketkä tarinassa ovat mukana, miten tarina etenee, miten tarina päättyy)
- 4) Videoinnin/äänityksen toteutuksen suunnittelu ja ajankohta
- 5) Tarinoiden kuvaaminen/äänitys
- 6) Nauhoituksen muokkaaminen ja tallentaminen Panopto-ohjelmassa. Videoidun/äänitetyn raportaasin enimmäispituus on 30 minuuttia.

Ennen yhteisöraporttaasin toteutusta perehdy huolella opettajan ilmoittamaan tehtävän tekemistä tukevaan opiskelumateriaaliin.

Tehtävän palautus

Palauta raportaasin käsikirjoitus sekä lopputuotoksena syntynyt video tai äänite xx.xx.xxxx mennessä tehtävän palautuskansioon verkkoalustalla.

Loppuseminaari

Valmistaudu keskustelemaan laatimastasi raportaasista lähiopetuksena toteutettavassa loppuseminaarissa xx.xx.xxxx. Seminaarissa ei varsinaisesti esitellä jokaista työtä vaan työsetään yhdessä ryhmän kanssa.

Liite 3: Oppimistehtävän arviointi

Tehtävän arviointi

Tehtävä arvioidaan numeerisesti asteikolla 5

Arviointikriteerit

4-5

- Aihevalinta on ajankohtainen ja rakenteellisen sosiaalityön kannalta perusteltu
- Tehtävänanto on täytetty erityistä monipuolisuutta toteutuksessa osoittaen.
- Opiskelija osoittaa erinomaista suunnitelmallisuutta tehtävän toteutuksessa.
- Keskeisten käsitteiden käyttö on asiantuntevaa ja monipuolista.
- Tuotoksesta ilmenee kriittinen ja pohdiskeleva ote tarkasteltavaa ilmiötä kohtaan.
- Tehtävässä toteutuu monipuolinen yhteissuunnittelu eri vaiheissa.
- Tehtävän taustatietoon perehdytty monipuolisesti ja laajaa aineistoa hyödyntäen.
- Tuotos nostaa esiin useita näkökulmia, joilla uutuusarvoa.

3

- Aihevalinta on rakenteellisen sosiaalityön kannalta perusteltu.
- Oppistehtävä vastaa tehtävänantoa.
- Tehtävässä edetään pääosin suunnitelmallisesti.
- Aihealueen kannalta keskeiset käsitteet ilmenevät tuotoksesta.
- Kriittinen tarkastelu jää vähäiseksi.
- Yhteissuunnittelun osuus ilmenee tuotoksesta.
- Tehtävän taustatietoon perehdytty hyvin.
- Tuotos tarjoaa jonkun uuden näkökulman.

1-2

- Aiheen yhteys rakenteelliseen sosiaalityöhön jää ohueksi.
- Tehtävänanto on täytetty osittain, mutta sisältää joitakin puutteita tehtävänannon osaalueissa.
- Suunnitelmallisuus työskentelyssä on heikkoa tai tyydyttävää.
- Toteutus on käsitteiden ja sisällön osalta pintapuolinen, jopa suppea.
- Yhteissuunnittelun osuus jää epäselväksi.
- Taustatietoon perehdytty jossain määrin.
- Tuotos ei tarjoa uusia näkökulmia.

Hylätty

- Aihe ei ole rakenteellisen sosiaalityön kannalta perusteltu.
- Tehtävässä on selkeitä puutteita tehtävänantoon nähden.
- Suunnitelmallisuus puuttuu.
- Dokumentointia ei ole toteutettu tehtävänannon mukaisesti.
- Keskeisiä käsitteitä on käsitelty virheellisesti.
- Ei yhteissuunnittelua tehtävän tekemisessä.

Yhteisöreportteritoiminta (5 op)

Itsearviointi

Ohje

Mitä jäi matkalta reppuun?

Palaa opintojakson alussa kirjaamiisi henkilökohtaisiin oppimistavoitteisiin. Kuvaile seuraavalle dialle,

- Mitä uutta olet opintojakson aikana oppinut?
- Miten hyvin olet tavoitteen saavuttanut?
- Missä asioissa onnistuit?
- Mitä yhteisöreportteritoimintaan liittyviä kehittämistarpeita tunnistat itsestäsi?
- Mistä kiität itseäsi opintojakson päättyessä?

Palautus. Palauta itsearviointixx.xx.xxxxmennessä opintojakson verkkoalustalla itsearviointiin palautuskansioon.

Arviointi. Itsearviointi arvioidaan asteikolla hyväksytty hylätty. 32

Opiskelijan nimi:

- a) Mitä uutta olet opintojakson aikana oppinut?
- b) Miten hyvin olet tavoitteen saavuttanut?
- c) Missä asioissa onnistuit?
- d) Mitä yhteisöreportteritoimintaan liittyviä kehittämistarpeita tunnistat itsestäsi?
- e) Mistä kiität itseäsi opintojakson päättyessä?

33

Kiitos yhteistyöstä
opintojaksolla!

"Koko elämä on kokeilua. Mitä enemmän kokeilet, sitä parempi."

- Ralph Waldo Emerson